BOGOLJUBNOST

ZA PETAK VELIKI

NA USPOMENU

JEZUSA NA KRIŽU.

Preveo

D. SIMO TROSANI.

Dodatkom

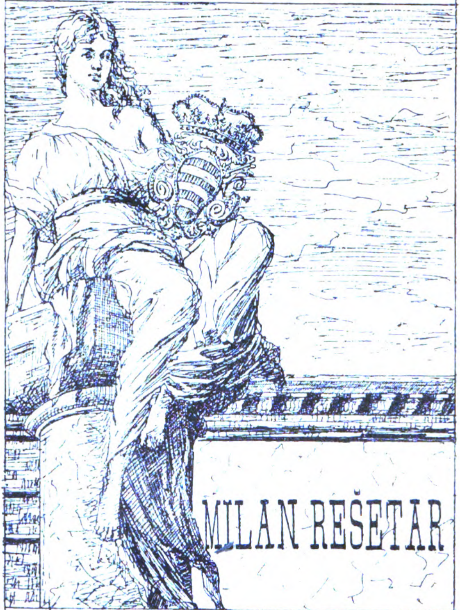
Muke Gospodinove ili **plača Gospina**

u pjesmi.

VI. izdanje.

U DUBROVNIKU
Nakladom D. Pretnera
1897.

Nakladom Dragutina Pret-
nera u Dubrovniku izašle su sli-

BOGOLJUBNOST

ZA PETAK VELIKI

NA USPOMENU

JEZUSA NA KRIŽU.

Preveo

D. SIMO TROSANI.

Dodatkom

Muke Gospodinove ili plača Gospina

u pjesmi.

VI. izdanje.

U DUBROVNIKU
Nakladom D. Pretnera
1897.

Tipografija D. Pretnera.

Predgovor na VI. izdanje.

Eto se laćam ovoga izdanja divne knjige *Bogoljubnost za Petak Veliki*, malene dakako opsegom, ali rad svoje zamašitosti kod nas amo, najskoli u Dubrovniku, dosta rabljene i tražene, da je eto dosegla do VI. izdanja, koje sada pobožnicima nugjam, ali popravljeno i dopunjeno.

Nu pošto zasijeca u isti predmet, priložio sam i jedan dodatak, to jest *Muku Gospodinovu* u pjesmi, neka bi se našlo u jednome snopu ono što je potreba pobožnika tražila.

U Dubrovniku na Sv. Vlaha 1897.

Nakladnik

Bogoljubnom štiocu prevoditelj.

Ovu Bogoljubnu zabavu, koja ti se prikažuje, počeše djelovati po sebi neki Pravovjerni u Limi poglavitomu Gradu u Perù prije polovice ovoga vijeka, upoʼravljenjem jedne Božije sluge veoma glasovite u onijem stranami, koja se nazivaše Otac Petar Messia Družbe Jezusove,

Napredak bi zajsto pospješan, er potom se bješe po Gradu obaznala ova Sveta Zabava trebovalo je raznijeti, i djelovati u veće Crkava radi privelika mnoštva Bogoljubnijeh. Od tud u čas prigje u Ćilo, Tukuman u Quito, pa-

ček u malo vremena prostrla se je po svijem inijem Državam južne Amerike.

Nakon toga do malo bivši prišla u Mesik, pružila se po svoj sjevernoj Americi, ne budući malo manje nego u svijem prostranijem stranami nijedno mjesto gdje ne biva isvršena rečena bogoljubnost. Bivši od tud prišla u Europu, nastanila se najprije u glavnom gradu Španije, odakle brzo pregje u premnoge ine gradove onog kraljestva. Dopre od nazad puno godina i u Italiju, ter Bolonja, Ferrara, Imola, Viterbo, Rim isti primiše je, i tako je razglasiše, da po svoj državi Rimskoj neizbrojna čeljad ištu način da je djeluju. Na svrhu i u Dubrovniku

u crkvi svetoga Vlaha Mučenika republike Dubrovačke obranitelja, dopuštenjem prokuraturâ rečene crkve s blagoslovom P. i P. Arćibiskupa do malo godina počeše se djelovati u talijanskom jeziku.*) Ali da se zadovolji bogoljubnosti i onijeh koji nijesu dobro vješti talijanskomu jeziku, odredio sam prevesti u naš slovinski jezik ovu knjižicu, neka se može svak okoristiti, čitajući u svome materinskome jeziku. Nu da bude zabava ova od veće naše koristi, isprosio sam od Svetoga Oca Pape Pija VI. jedno osobito potpuno Proštenje svakomu onomu, koji bude doći na ovu

*) Od davnina se ova pobožnost obavlja pravijem čustvom bogoljubnosti u Maloj-braći u Dubrovniku. (Op. Iz.)

bogoljubnost, koje proštenje može se namjenuti za duše Očistilišta. Ova sveta zabava svud je stekla pohvalu, i sljeditelje nebrojne prem dostojne svake cjene.

Plod bijaše preveliki u svakome mjestu: vigjeli su se svuda i svako godište česta obraćenja još od najotvrdnutijeh duša, služeći zabava ovoga samoga dana za jedno Poslanje primogučno da ražeže dobre, da čini osvjestit se zlijem, da gane na bolest grijehâ otvrdnute i da pripravi pristojno svakoga na ispunjenje svete zapovijedi vazmene.

Djelovanje take bogoljubnosti uzdrži se u ovomu, to jest prateći bogoljubno umirućega Jezusa od dvanaest do tri ure poslije po-

dne, istrajući ovo vrijeme u razmišljanju Jezusovijeh muka, u slušanju naukâ, u čašćenju njegove smrti po putu razmišljanja, štenja, molitava i razgovora, koji te mogu krenuti na ona ćućenja, koja bilo bi pristojalo imati na Kalvariju. Ferrara, Bolonja, Viterbo, i Rim dadoše nam izvrsne načine. Načini nijesu isti nu biće je isto. Cijenili smo ne odalečiti se od izgleda tiskanijeh u Bolonji, od kojijeh naći ćeš malo različne ove knjige.

Priprava dakle neka bude ova, to jest: stavi po sred otara crnijem ogrnuta, megju pristojnijem brojem svijeća, jednu priliku propetoga Jezusa, a na desnu stavi priliku Prisvete Djevice Bolesne. U

nekijem crkvam u Rimu tako pristojna priprava čini se, da ne bi reko, nego da si na Kalvariju istomu, videći živo prikazanu onu veliku zgodu, koja se ondi razmišlja. Ali nami budi za dosta rečena priprava. Za sve u ovom zabavi istražuju se cijele tri ure, ne za to da se čini mrzeća, pokli osvem mile zamjere, različnost djelovanja, koji se čini, i bogoljubno skladno pjevanje, u čem istraje se jedan treći dio vremena, čine preugodnu ovu zabavu. A kad bi se svijem tijem i imo podnijet kojigod nepokoj, ko ne bi podnio dobrovoljno u zamjenu onijeh prigorkijeh bolesti, koje s tolikom ljubavi podnese za nas Isukrst na njegovu priteškomu drvu Križa?

Da se slavi čas oni. u komu Božanstveni Otkupitelj prikaže se na zemlji izmučenom puti obučen, ne štedi se Crkva Sveta u ponoća kupiti se sa svom žeštočinom zime; a mi na jednu uru veoma podobnu, i u jedno doba veoma tihije kratit ćemo se pratiti Jezusa, kad smrti svojom pribolesnom on ispunja općeno otkupljenje?

Priporučiva se svakomu. da dogje na ovo sveto djelovanje s onom bogoljubnosti, mukom i načinom kako se pristoji, uputujući se put Crkve, kako da se za stupajem Isukrstovijem upućuje. put Gore Kalvarija, i pak stojeći s mislim kô da je pod Križem. gdje vidi izdisanje i smrt Otkupitelja našega u družbi Majke Prisve-

te. To će činit srčano govorit odregjene molitve, i postaviti svu pomnju na Bogoljubna razmišljanja, koja se štiju. Ova razmišljanja tako su podobna, sdružena su tako mogućijem i milijem uzdasima, da ne mogu od manje nego učiniti jedno duboko i stavno krenuće u srcu onoga, koji bogoljubno sluša ih, ganući ga na jedno izvrsno izpravljenje svoga života, što je svrha poglavita radi koje uporavljena bila je ova bogoljubna zabava.

Primi dakle bogoljubni štioče dobrovoljno ovi moj sasve malahni trud i nastojanje, koje sam imo da ti koristim, i nijednu inu platu ne ištem rad toga, nego samo da kad budeš prid Isukrstom skru-

šeno razmišljati njegove trude, muke, i smrtno hrvanje, i za mene grešnika jedan sam gorući uzdah ispustiš neka mi se smiluje, prosvijetli, i primi na spasenje dušu moju. Tako budi.

Napomena štiocu.

Naćeš na svrsi nadostavljen lijep način kako činiti *Put od križa*, način kratak i složen u pjesni da ga se uzmogne radosnije, lašnje i ljubeznije djelovati preko godišta na čast i diku Muke Isukrstove.

Ove paka *sedam* riječi Isukrstovijeh razdjeljenijeh u *sedam* različnijeh *Razmišljanja* mogu ti služiti da ih djeluješ velikom koristi preko godišta, u dnevi sva-

koga *Petka*, koji je osobito namijenjen na uspomenu Muke Gospodinove. Počmi rečena razmišljanja s prvoga do najposljednjega; a s najposljednjega progji na prvo i tako slijedi do svrhe godine, ne propuštajući nikada ovu duhovnu zabavu bez koga god velika uzroka, budući po svjedočanstvu svijeh svetijeh Otaca neizrečena korist, koja se vadi u razmišljanju Muke Gospodinove.

Ova bogoljubna zabava počimlje se u 12 ura pjevajući slijedeće:

Zvanje

Nemiloga prika od puka
Propet naše za krivine
Bog i Čovjek po sred muka
Već je blizu da premine.

Vi, kî v'jerni njem živete,
Ne pustite čase ove:
Hodte r'ječi da čujete
Napokonje Jezusove.

Čim dospije pjevanje, učinit će Otac duhovni jedan kratak predgovor; iza toga kleknut će svak i zazvat u pomoć Duha Svetoga pjevajući

Zazivanje Duha Svetoga.

Dogji nam, Duše presveti,	Veni, creator Spiritus,
Rasv'jetli uma tamnosti	Mentes tuorum visita,
I srca što si stvorio	Imple Superna gratia
Višnjom nadari milosti.	Quæ tu creasti pectora.
Dar si nebeski najdraži,	Qui diceris Paraclitus,

Utjeha ime Tebi je,
Vrelo si žarke ljubavi
Što skrušnu dušu razgrije.
Stjeću po Tebi kršćani
Sedmero dara mudrosti,
Po Tebi tugje jezike
Govore ljudi preprosti.
Vladaj Ti naša ćućenstva,
Ljubavi daj nam radosti
I slabost t'jela ljuckoga
Ojačaj božjom kreposti.
Mir nami podaj, prevare

Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, caritas
Et spiritalis unctio.
Tu septiformis munere,
Digitus Paternæ dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,

Pakljene smeti propasti,
Čini da tvojom obranom
Budemo odoljet napasti.
Oca nas uči vječnoga
S njegovim Sinom spoznati,
I s tobom Duhom svetijem
U jednom trojstvu štovati.
Božijeg Oca i Sina,
Koji smrt dobi, hvalimo
I duha svete mudrosti
Za v'jeke v'jeka slavimo.

Pacemque dones protinus:
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem
Noscamus atque Filium,
Teque utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.
Deo Patri sit gloria
Eiusque soli Filio
Cum Spiritu Paraclito
Nunc et per omne sæculum. Amen.

Zatijem će se rijeti slijedeća

MOLITVA.

Pribolesna Djevice Marijo! ko će moć izrijeti neizmjernu tvoju bolest, koju si podnijela videći izdisati za tri ure tvoga Božanstvenoga Sina Jezusa! Evo, Gospe, ovijeh tvojijeh za sve nedostojnijeh sluga, ovdi skupljenijeh s odlukom da tebi čine družbu u ove tri prismrtne ure. Prostrti dakle pred tvojim nogami, o Kraljice Mučenika, molimo te, da nam isprosiš jedno živo i očito poznanje od onoga, što u one tri ure podnese Jezus, neka se probudi u nami jedno priljubežljivo smiljenje na tvoje bolesti, pokle si ti čula tako na blizu sedam najposljednijeh njegovijeh riječi života vječno-

ga. nauči nas, o Majko naša, nauči nas, razmišljati ih, i usadi u naša srca najposljednje hoćenje našega umirajućega ćajka. Čini na svrhu, Gospo, da na taki način budemo zabavljeni oko smrtna hrvanja Jezusova, da po temu dostojni učinimo se tvoje pomoći u našemu smrtnom hrvanju.

Po tom se dospije ova molitva, pjeva hor što slijedi.

Blizu Križa s tobom stati,
Tebe žudim združivati
I u plaču ja sl'jediti.

Na što puk odgovara

Sveta Majko čin da ćutim
U bolesti srca moga
Rane i bolest Sinka tvoga.

V. Ora pro nobis virgo dolorosissima.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Deus in cujus passione secundum Simeonis Prophetiam dulcissimam animam gloriosæ virginis, et matris Mariæ doloris gladius pertransivit; concede propitius, ut ejus gloriosis meritis, et precibus omnium Sanctorum cruci fideliter adstantium intercedentibus, passionis tuæ effectum felicem consequamur. Per Christum Dom. nostrum. Amen.

(I hoće rijeti.)

V. Moli za nas djevice pribolesna.

R. Da se dostojni učinimo obećanja Isukrstovijeh.

MOLIMO.

Bože, u koga muci po proročanstvu Šimuna prislatku Dušu slavne Djevice, i majke Marije progje mač od bolesti; dopusti, molimo te, da po nje slavnijem dostojanstvima, i po molbam svijeh Svetijeh, koji s vjerom staše oko Križa tvoga, budemo steći srećni plod tvoje muke. Po Isukrstu Gospodinu našemu. Tako budi.

Svak sjedi, a uputitelj to jest Otac duhovni na nogami, i gologlav u sve glase govori.

PRVA RIJEČ
koju reče Jezus na Križu.

Oče, prosti njima jer ne znadu što čine.

Za tim štije ili čini štiti slijedeće.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Viseći o Križu Jesus Isukrst izmoren rad toliko bolesti i pogrda, otvori na svrhu za sedam puta svoja usta, izgovarajući svaki put riječi pune visokijeh otajstva, i nauka za nas. Bi prva riječ njegova: *Oče prosti njima, jer ne znadu što čine*; više koje razmislimo najprvo, kako dobri Jezus nahodeći se u ovomu biću skon-

čanja i bolesti, uzdignu suzeće svoje oči put Nebesa i progovori ne za drugo nego da isprosi od svoga vjekuvječnoga Oca proštenje onijem, koji ga na Križ propeše. O ljubavi prigoruća moga Jezusa, koju ugasiti ne bijahu podobne neizmijerne vode toliko suprotiva, i rijeke prisilne toliko progonstva! O Otkupitelju moj priljubljeni! užeži u srcu momu tako lijepi oganj, neka i ja na izgled tvoj ljubim sve neprijatelje moje, i molim za one koji me progone, i progone tebe, pokli tvoji neprijatelji jesu moji. Prosti svijem, ćajko od milosrgja, neka svak tvoju milost uživa. Tako budi.

POGLAVJE II.

Reče najprvo: *Oče*, da ukaže da ko Čovjek sa svoje strane prašto je onijem, koji ga na Križ pribiše, i molio je takogjer vjekuvječnoga svoga Oca da bi prostio njima; ispunjivajući tako držanstvo najvišega Redovnika, po riječi Apostola; i reče izvan toga *Oče*, prije nego Bože, da ukaže veće uzdanje, i tako jošter prigne ovijem ljuvenijem imenom svoga Oca Božanstvenoga, da ga čuje.

Reče drugo: *prosti njima*, nije reko prosti njima ovu osobitu uvrijedu, koju mi sad čine; nu inokupno prosti njima, da ukaže, da je on žudio, da njima budu prošteni svi grijesi njihovi, i da toliko nije gledo na svoje vlastite,

koliko na pogrde i uvrijede učinjene svomu Ocu Božanstvenomu. Nit je reko prosti ovijem, koji me na Križ pribijaju nego samo *prosti njima*, toliko da ne stavi u svoju molitvu riječ kakvu, koja bi opovigjela krivce i potakla Božju pravdu suproć njima, koliko er je onda pito proštenje ne samo za one koji su ga djelom njihovijem istinito propeli, nu za sve joštera, koji njihovijem grijesima bili su uzrok njegova propeća.

Reče treće: *jer ne znadu što čine*, da na koji god način opravda krivinu onijeh, koji ga na Križ pribiše; sasve neznanost mnogijeh od njih bijaše povoljna: može se jošter misliti da ovijem nareko je grijehe ostalijeh ljudi

u kojijem svegj bude kojagod vrsta neznanosti, za najmanje jer ne poznadu potpuno veliko zlo, koje čine griješeći, mogući se o svakomu rijeti ono, što reče Apostol: *si enim cognovissent nunquam Dominum glo riæ crucifixissent.* Da su poznali, ne bi igda Gospodina slave bili na križ pribili. Istina je dobri Jezuse, da ja nijesam znao, što sam činio kad sam te vrijegjo. Da sam ja u oni čas promislio na tvoju lijepost neprimjernu, na neďospjetnu tvoju dobrotu, ì na ono vele što si ljubavi nedobitnom učinio i podnio za mene: da sam razmislio na nebrojna dobra, koja sam gubio, i strahovitu pučinu zala, u koju sam upado griješeći, da sam na svrhu promislio da si ti moj Otac, moj

Vjerenik, Otkupitelj moj, i sve moje dobro, bi li te ja bio mogo i jedan sam krat uvrijedit? Ali ah sljepila! Ah nesvjesti! Ah mahnitosti! Tisuću i tisuću puta bez ikakva obzira, o moj Jezuse, ja sam te uvrijedio. Vjekuvječni Ćajko! Pun srama, i smeće rad neizbrojnijeh i priteškijeh opačina mojijeh ne bih imo smionstvo pitat u tebe proštenje, da isti tvoj jedinorogje ni Sin nije Parac i Branitelj moj prid tobom. Ah Oče priljubljeni! Gani se na milosrgje meni i svijem grešnicima. Prosti nam, o naš Ćajko, jer nijesmo znali što smo činili griješeći. I da te unaprijeda veće nigda ne uvrijedimo, daj i nam jedno očito poznanje nedospjetnijeh tvojijeh izvrsnosti, tegote

grijeha, tvoje blagodarnosti, i našijeh držanstva, i pokrijepi našu slabost, e da poznajući ono, što imamo djelovati, ustjebudemo činit ono što poznamo. Tako budi.

POGLAVJE III.

Razmislimo prvi plod ove molitve, koji bi, da ona bijaše u-slišena od vjekuvječnoga Oca, koji ako uslišuje molitvu podniženijeh, koliko veće imo je uslišit molitvu pripodniženoga i priblagoga Sina svoga? S kojom molitvom, rijeti imamo, isprosio je, i steko je o-braćenje mnogijeh židova, koji su se tu namjerili: u krepost ko-je dava se proštenje joštera svi-jem grešnicima, koji ga uprav pi-taju. Razmislimo za drugi plod o-

ve molitve čudo i bogoljubnost, koju imaše uzrokovati u srcu Prisvete Djevice, koja takogjer imaše učinit istu molitvu Ocu vjekuvječnome. I ah! koliko mu bi draga molitva od najsvetije megju svijem čistijem stvorenjem! Dobro se vidi, moj Bože, koliko imaš u srcu, i koliko ti je drago moje spasenje, jer mi davaš dva tako moguća pomolitelja Jezusa i Mariju pri rasrčenom tvojom pravdom. Ah čini, da ja budem dostojna onoga proštenja, koga mi oni u tebe prose, da svegj čujem dobrovoljno njihove riječi života vjekuvječnoga. Tako budi.

Vrhu svega česa razmislimo čim se pjeva, što slijedi:

Znam da s moga sag'ješenja
Kriv sam, Bože, tisuć krati,
Nedostojim steć proštenja
Ni ti bi ga mogo uhvati.
Al glas počuj kî te moli,
Da mi prostiš Gospodine,
Pak se, ako mož' ne umoli,
I ne oprosti moj' krivine.

Klečeći pak svak, Otac duhovni, t. j. Uputitelj govori slijedeću molitvu.

MOLITVA.

O Majko milosrgja! Ako nas pravedni Sudac iz krivine izbavlja ì s prestolja svoga Križa nastoji proštenje isprosit nam; što ćemo imat uhvati od tebe, koja si Parčica i utočište grešnika? Ah Majko milostiva, da se učinimo dostojni

inokupnoga proštenja koga nam je dao Jezus, drugo se ne ište, nego da nam ti isprosiš jedno pravo pokajanje našijeh grijeha. Toliko ti pitamo, o draga Majko, za život, za smrt i za krv tvoga Jezusa. I tako budi.

Za svakom od ovijeh molitava Prisvetoj Djevici Mariji rijet će se pet Očenaša *i jedna* zdrava Marija, *govoreći sama tri* Očenaša *iza najposlijedne molitve, da svrši tako broj tridesti i tri, na čast i slavu godišta Božanstvenoga Otkupitelja; i moće se pristaviti svaki put jedan pjesan od* Stabat Mater, *na koju puk će odgovorit, kako gori:*

Sveta Majko čin da ćutim
U bolesti itd,

Sjede se, i prohodi se na drugu riječ, u kojoj, kako u svijem ostalijem, opsluživa se isti red i način, kako i u prvoj.

DRUGA RIJEČ
koju reče Jezus na Križu.

Danas ćeš biti sa mnom u raju.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Božanstveni vjekuvječni Sin, koji u svjetlosti slave stoji kako u srijedi megju druga dva Božanstvena Sopstva, bi na gori od Kalvarija propet megju dva lupeža, kako da je on gori od njih. O pogrdo! O sniženosti Sina Božijega! A ja tu-

žan crv zemlje hotjet ću za sebe gospostvo, čast, veličanstva;

Jedan od ona dva lupeža rugaše se Isukrstom, govoreći mu: *Ako si ti Isukrst, sahruni tebe samoga i nas.* Nu drugi ga pokara odgovarajući mu: *Nit se bojiš Boga, videći se u istoj osudi i pedepsi? Mi smo pravo pedepsani po dostojanstvu našijeh djela, nu ovi nije učinio nikakva zla* S tega ako Isukrst bi porugan od jednoga zločinca, ali bi obranjen od drugoga. Koliko je i dan današnji, koji na izgled opakoga lupeža, ili se djelima rugaju Jezusom. ili u njegovu Sopstvu, ili u onemu njegovijeh sluga! Nu oh! Koliko ih malo, na izgled dobroga lupeža, brane hrabreno Jezusa! Promijeni-

će se jedan dan prikaza stvari, i oni koji sad visi o Križu megju dva lupeža, sidjet će na prestolju veličanstva megju pravednijem i osugjenijem. Nu ovi neće bit veće podnositi i oholi, paček zvat će se nesvijesni, jer su se uhitili protiva Božanstvenomu Sucu; a pravedni s druge strane veseliti će se, jer su ga hrabreno branili suproć pogrdam njihovijeh neprijatelja. Koliko će biti velika slava i radost jednijeh, a smutnja i skončanje drugijeh! Za ruge i pogrde koje za ljubav moju pretrpio si, čini, molim te, o dobri Jezuse, da ja svegj branim čast tvoju, još da bi i život izgubit imo, neka ja na dan općenoga Suda budem dostojan bit u dijelu tvoga slavodobića. Tako budi.

POGLAVJE II.

Obraćen pak Jezusu dobri lupež reče mu: *Domine memento mei cum veneris in Regnum tuum. Gospodine spomeni se mene, kad budeš prići u Kraljestvo tvoje.* Ovdi se ima razmisliti, kako ovi sveti pokornik, iza kako je izvršio djela kreposti gori rečena, ti čas uslobodi se, i pouzda moliti Jezusa, da mu prosti njegove grijehe, i da ga uvede u Raj nebeski. Zazove ga imenom Gospodina, čineći tako poznat njegovu cijenu i poštovanje prema onomu, kojem se onda svak narugo. Spovigje da je on Kralj, proseći da ga uvede u svoje kraljestvo: *Memento mei cum veneris in Regnum tuum.* Spomeni se od mene, kad

budeš prići u kraljestvo tvoje; nu Kralj od jednoga kraljestva, kakva on bijaše očitovao, t. j. *od drugoga svijeta*, i u koje ulazi se po putu Križa. Ne pita u njega sjedište ili prestolje u ovemu Kraljestvu jedan lupež, kako on bi, ne cijeneći se dostojan tolike časti, nu ga je samo molio, da bi imo uspomenu od njega u onemu kraljestvu, pitajući tako u njega jednu dobru smrt, a na drugomu Svijetu ono mjesto, koje njemu bude veće ugodno. Koje čudo, da jedna molitva učinjena s toliko razbornosti i podniženstvom bijaše milostivo čuvena?

Promislimo paka, da za čudnovato obraćenje ovoga lupeža nije se Bog služio čudesima ili

besjedam Isukrstovijem, nu viteškijem ustrpjenstvom i mirnosti, kojim je muke podnosio i izvrsnom ljubavi, kojom je u sve glase molio za one koji ga na križ pribiše. Tolika je moć i krepost dobra izgleda. O moj Jezuse! Koliko sam ja različan od tebe! Tvoji dobri izgledi čine posvetit se i opakijem, a moji zli izgledi činili bi uzopačit se i svetijem. Ko zna koliko je grijeha bila prigoda moje oblačenje malo pristojno, moje općenje malo kršćansko! Ko zna, da s mojijeh zlijeh izgleda ne bude se osudila kojagod duša, koja bi se inako bila sahranila! Proštenje, Jezuse moj, proštenje pitam ti s suzami na očima. Ja odlučivam ispravit na izgled života

tvoga vaskolik život moj, da unaprijeda ne budem nikomu veće služit za prigodu grijeha, paček da budem svakomu dati dobar izgled.

POGLAVJE III.

Odgovori Jezus pokajanu lupežu: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.* U istinu govorim tebi, danas ćeš biti sa mnom u Raju. Iz ovoga odgovora, koga dade Jezus lupežu, imam izvadit i rijeti, da je bila veoma velika moć i krepost one molitve, koju učini Jezus moleći za one, koji ga na križ pribiše. Koje molitve bi plod najbliži obraćenje ovoga velikoga grešnika. Imam joštera izvadit i rijeti, da je bila velika

krepost i moć krvi Isukrstove na križu prolite, od koje krvi prvi plod bijaše izvrsno opravdanje ovega lupeža. Imam koštera suviše razmisliti blagodarnost ovoga obećanja; pokle lupež ino ne pita, nego da se Isukrst od njega spomene u svomu kraljestvu; a on mu odgovori, ne da bi nakon godištâ ili mjesecâ purgatorija, nu da bi u oni dan isti *hodie* danas bio bi s njim u Raju, primajuć za platu njegovijeh dugova ono malo što je patio i što mu je ostalo da pati na Križu. Drago milosrgje moga Jezusa, koji ovako spravno prašta grešnicima pokajanijem! O blagodarni moj otkupitelju, koji ne samo u tvoju milost primaš, nego još u tvoju sla-

vu uvodiš jednoga glasovita zločinca? I biti će kogod, koji će ti učinit krivo, ne ufati u tvoje milosrgje? Ja ne u istinu. Još da bi moji grijesi bili tisuću puta veći, nego su i u broju i u tegoti, ne ne bih za to ja ne ufo steći proštenje po tvomu milosrgju.

O Jezuse, — ah moj Jezuse! sad kad se jur nahodiš u tvomu kraljestvu, koga si za tebe i za mene ti steko prolićem tvoje neprocijenjene krvi, pun uzdanja molim te, da se spomeneš ovoga tužna grešnika. Za tvoje smrtno skončanje pomozi me u momu, i utješi me onijem preslatkijem riječima: *Danaska ćeš biti sa mnom u Raju.* Tako budi.

Kada kosom svom spravi se
Smrt prekinut život meni,
Tad od mene spomeni se,
Gospodine ah! spomeni.

Ti me u smrtnom brani rvanju,
I kad duša t'jelo ostavi
Čini tvomu po zazvanju
Da kraljevat dogje u slavi.

MOLITVA.

Prisveta Majko Jezusova! Ako molitva jednoga lupeža bi tako kreposna steći proštenje i sahranu vjekuvječnu, koliko veće moguća biti će tvoja. Tebi se dakle utječemo, uzdano ufanje naše, k tebi upravljamo našu molitvu; moli tvoga sina Jezusa, da se spomene od nas sad, i na čas smrti naše. *Sancta Maria, ora pro*

nobis nunc et in hora, mortis nostræ. Sveta Marijo moli za nas sad i na čas smrti naše. Zazivamo te na pomoć sad iz srca, kako žudimo moć učinit onada. *Maria Mater gratiæ Mater Misericordiæ, tu nos ab hoste protege, et mortis hora suscipe.* Marijo Majko od Milosrgja, ti nas od neprijatelja brani. i na čas smrti primi nas.

Pet Očenaša, *jedna* Zdrava Marija *i jedan pjesan od* Stabat Mater.

TREĆA RIJEČ.

koju reče Jezus na križu Majci Presvetoj

Ženo eto sina tvoga.

Pak reče učeniku Ivanu
Eto Majke tvoje.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Kako pravi biljeg ljubavi prema Jezusu jest ne ostavit ga u njegovu zlopaćenju i u njegovijem pogrdam, tako njegova prisveta Majka, učenik Ivan, i ostale bogoljubne žene, koje ga najviše ljubiše, buduć predobile ljudske obzire i svaku inu mučnost, pribivahu kod križa Jezusova. Prva i poglavita bi Marija Prisveta, koja koliko mogaše tijelom, i još veće dušom približi se k onomu ružnu i sramotnu drvu, o komu visjaše pribjen nje božanstveni Sin. O Majko pribolesna! Ko će mo-

ći dostojno razmisliti onu bolest prigorku, koju si ti kušala na takomu prikazanju! Niko bolje od tebe poznaše pravednost i dobrotu Jezusovu. Niko ga veće od tebe ljubjaše. Radi toga što si ćućela u srcu, videći ga u takomu biću! Ah kako bi dobrovoljno bila podnijela tisuću križa njegovijeh? Ah Kraljice Mučenika! Ako ti nije mrzeća družba onoga, koji je svojijem grijesima postavio Jezusa na toliko muka, a tebe u tako veliko skončanje, evo me spravna i u odluci združiti se s tobom u bolestima za vas moj život. Isprosi mi, molim te, jakost i stanovitost, da se nikad ne odalečim od križa tvoga, i moga Jezusa.

POGLAVJE II.

Budući Jezus ondi zamjerio i svoju Majku i svoga dragoga Ivana, reče Majci: *ženo, eto Sina tvoga;* hoteći tim rijeti joj, da se od nje nije zaboravio u oni čas, nu da joj je ostavio Ivana na svoje mjesto, neka bi je kô sin služio i pomago. Ali nije hotio zazvat je *Majko*, nego *ženo;* i to da je ne ucvijeli s tako ljubežljivijem imenom, a osobito da ukaže koliko je razlučen od svega onoga, što je pùt i krv.

Bi još više zlamenje ovijeh riječi, jer ovijem Jezus namijeni za sinove svojoj Majci sve ostale svoje Apostole, i sve svoje pravovjerne do svrhe svijeta. O velika Majko Božija! Može li biti, da i

mene imaš gledati kako sina tvoga? Hoćeš, hoćeš: taka je najposljedna volja Jezusa tvoga, koji mre megju svojijem mukam prigorkijem zaboravljen od sebe, tebi me pridava s onijem slatkijem riječima: *eto sina tvoga.* O radosti! O Utjeho! O velika srećo moja! Evo dakle tvoga sina, evo ga ovdi prid tvojijem nogami. Znam vrlo dobro, da ja nijesam dostojan tako visoke časti; znam još, da me ti možeš učiniti dostojna. Ah isprosi mi, da ja budem tako izvrsno slijediti kreposti Jezusove i tvoje, da se on smiluje poznat u meni jednoga svoga brata, a ti jednoga sina. Tako budi.

POGLAVJE III.

Zatim obraćen Jezus k Ivanu, reče mu: *Eto tvoje Majke.* Budući Jezusove riječi moguće djelovati ono, što govore, zato, kako u Svetomu Ivanu riječima gori rečenijem, bijaše usadio duh Sina prema Djevici; tako ovijem riječima usadi u Djevici duh Majke prema Svetomu Ivanu, kako još prema svojijem unaprijeda pravovijernijem, kojijem hotje ostaviti Mariju za Majku. O prislatki Jezuse! Čemu meni toliko dobro, da mi za Majku odregjuješ, i davaš istu Majku tvoju! Daj mi Gospodine, da ja častim, slušam i ljubim tako slavnu Majku, koliko je ona dostojna. O Majko moja priljubežljiva. *Monstra te esse ma-*

trem, čini vigjeti da si mi Majka, i po putu tvomu neka primi molitve moje oni, koji ragjajući se za moje dobro hotje bit Sin tvoj.

Učini Gospodin Ivanu ovu milost, ostavit mu Mariju za Majku, zašto bo Ivan bijaše dijevac, i zašto bi izvrstan u ljubavi prema njemu, slijedeći ga do Križa. S česa ću se i ja krenut da ljubim djevičanstvo, i Križ Isukrstov.

Isti Vangjelista Ivan prilaga, da od onoga časa uze Mariju za svoju: *Ex illa hora accepit eam in sua.* Ne govori o Mariji, da od onega časa uze njega za svoga sina; pokli ona budući poslušna Jezusu, i veoma ljubežljiva prema ljudima, od tega se ne može sumnjiti. Ovo pak on go-

vori o sebi, da nam čini razumijeti, kako ispuni prema njoj sva držanstva dobra sina, ne samo er bo mu bijaše zapovidio svoj Naučitelj, nu još za veliko poštovanje, koje je nosio takoj majci. O prisrećni Ivane. Čestitam ti dobru sreću, koja te je dopala u ovi dan; i bivši sam i ja od nje udionik, moli tvoga dragoga Naučitelja, da mi da duh sina, koga dade tebi prema tvojoj Majci prisvetoj, da je ja služim, kako si je ti služio, i da joj svegj imam jednu prisrčanu Bogoljubnost, po kojoj neka uzbudem ljubiti nju i nje jedinoga Sina Jezusa po sve vijeke vijeka u Raju. Tako budi.

K meni ah, k meni Majko mila,
Milostivo lice obrati,
Nek me mojih radi djela
Možeš prav'jem sinom zvati.

I da ovoga čas imena
Ja dostojno budem steći,
Čin da ljubav Božanstvena
Bude srce mê razžeći.

Neka Jezus njim gospodi
I Djevica, kijeh ljubeći
Ni za čas se jedan zgodi
Da njih vj'ek se bude odreći.

MOLITVA

O Majko naša priljubežljiva! Spovijedamo, da nijesmo dostojni biti zvani tvoji sinovi; sasvijem tijem premilostivi Jezus prije neg je umro ostavio nam je tebe za našu Majku. Jur si čula iz njego-

vijeh usta: *Ecce Filius tuus: Eto Sina tvoga.* O majko naša! Za srce presveto tvoga Božanstvenoga Sina Jezusa, učini nas, molimo te, podnižene, čiste i prave tvoje sinove.

Pet Očenaša, *jedna* Zdrava Marija *i pjesan od* Stabat Mater.

ČETVRTA RIJEČ
koju reče Jezus na Križu.

Bože moj, Bože moj, čemu si me ostavio.

RAZMIŠLJANJE.
POGLAVJE I.

Od ure šeste, to jest u podne, kad Isukrst bi propet, vigje se pomrčati na čudnovati način sunce, tako da osta potamjen vas svijet, koje pomrčanje napredova

do ure devete; to jest tri ure po
podne. Odredi Gospodin ove tmine čudnovate, da ukaže svoju rasrčbu suproć strahovitomu Bogoubojstvu izvršenu od onoga nehanoga puka, i da očituje pravednost i Božanstvo Isukrstovo ovijem čudom, oblačeći se kako u crno Nebo i zemlja, da plaču smrt njihova stvoritelja, i dižući progoniteljima namjerom propetoga Isukrsta zajedno i prigodu, da ga veće ne ruže. Na svrhu da ovom nenadanom noći, pristajući buna i vreva one čeljadi, uzmobude Otkupitelj istrajati mirno one tri ure u molitvi i kakono u pripravi na smrt, ali to ne za svoju potrebu, nego za naš nauk; i u ovoj molitvi moli pri smrti Gospo-

din za sve pravovijerne. Za mene dakle molio si još tera, o Otkupitelju, i za mene još tera vjekuvječnomu Ocu tvomu prikazo si tvoje prigorke bolesti sa svijem što si predvidio moju pristrahovitu neharnost na toliku ljubav! O moj Jezuse! Zahvaljivam ti sa svijem srcem na tako prikomjernu ljubav; pitam ti podniženo proštenje rad moga nepoznanstva i neharnosti, i molim te, da mi daš tvoju Božanstvenu pomoć, neka ja budem ostalo vrijeme života moga istrajati u pripravi na jednu svetu smrt, da se s tobom sadružim u Raju. Tako budi.

POGLAVJE II.

Oko ure devete zavapi Jezus velikijem glasom: Bože moj, Bože

moj, čemu si me ostavio? Reče ove riječi takijem glasom, toliko da ukaže, da bijaše još živ, koliko da očituje veliko ćućenstvo, kojijem ih govoraše, plod svoga velikoga unutrnjega skončanja.

Ovo ostavljenje paka, rad koga se je bolio pred svojim vjekuvječnim Ocem sadrži se u dvije stvari: 1.) ostavljajući ga on u tolikijem mukam, bez oslobodit ga od njih, kako je mogo, i bez da u njima mogaše naći najmanje utjehe, pokli niti je mogo naslonit na Križ slabu svoju glavu, što ne bješe ćutio većma da mu se u nju usagjuju drače, niti njegove ruke, ni noge mogahu uzdržati tegotu tijela, što se većma ne bjehu razirile šupljotine čavala! 2.) Krateći tad Božanstvo

duši njegovoj prižalosnoj, priskončanoj rad toliko inijeh pridgleda i uzroka, svaku oćutnu utjehu, pateći onda do smrti one iste žalosti i skončanja, koja je patio u vrtu, i ovo hotje ovdi takijem riječima izrijeti i očitovati, da ga ne bi smo cijenili nećutljiva u njegovijem mukama. Priucviljeni Jezuse! Tako dakle nije dosta, da te je ostavio tvoj nekada puk ljubljeni, nije dosta da te je izdo jedan od tvojijeh učenika, nije dosta da te je drugi zatajo, i da izvan vijernoga tvoga Ivana svi su utekli, ostavljajući te u oblasti tvojijeh neprijatelja? Ima još podnijeti ostavljenje istoga Oca tvoga? Onoga Oca, koga ti toliko ljubiš i koji toliko tebe ljubi? I to ne

za drugo, nego jerbo ti nijesi hotio ostaviti mene tužna grešnika, hoteći, ti po tebi zadovoljiti na pedepsu pristojnu mojijem grijesima? O ljubavi! O Milosrgje! O moj dobri Jezuse! I ja sam mogo tebe izdat, tebe zatajat, tebe ostavit toliko i toliko puta? O smutnje! O strašne nepravde! Ne veće neharnosti. ne veće; evo me spravna tvojom Božanstvenom pomoći prije umrijeti, nego igda veće tebe ostavit.

POGLAVJE III.

Stojeći pod Križem Marija Prisveta, ču onu milu tužbu, koju Božanstveni Sin činio je vječnomu Ocu; i nahodeći se i ona u istomu jadu, i u istomu skončanju

vjerovati je, da na izgled svoga Sina jednakijem pristanjem Božijoj volji, nu živijem ćućenstvom da se je i ona ljubežljivo tužila vjekuvječnomu Ocu radi ostavljenja, u kom se nahodjaše. O privisokijeh i nedohitnijeh suda božijeh! Tako dakle, o pripravedni Gospodine, ti ostavljaš Jezusa i Mariju, dvojicu najpravedniju i najsvetiju, koji su ikada bili i koji će igda biti na svijetu? Tvoje provigjenje ljubežljivo, koje se brine do najpotištenijeh živina ove zemlje, čini se ko da ne haje za tvoga jedinorogjenoga Sina, i za svoju Majku prisvetu. O dubine Božanstvene mudrosti! Sad se ne čudim da si na tvoje naj vijernije sluge toliko puta dopustio, da se su-

ne pako, i ostavio si ih kakono u rug i pogrdu tvojijem i njihovijem neprijateljima. Nu ti, Bože moj, jesi svegj pristanoviti njihov temelj i pomoć, i rukom nevigjenom vodiš, niti ih igda gubiš s oči u njihovijem tugam i nevoljam. Ah! čini, da te ikada ja ne budem ostavit za koju mu drago suprotivu, koja mi bude doći, nu dapače tebi se budem utjecat, i mojijem Bogom tebe zvat, još i onadar, kad se ti meni oštar ukažeš; tako da nijedna stvar bude podobna razlučit me od ljubavi tvoje. Tako budi.

Tebe i Ćaćko sred bolesti,
O Jezuse moj, ostavi?
Tebe na to plam dovesti
Tvoje mogaše od ljubavi?

I moću te ostaviti
Ja bjegućih rad naslada
Prije ah! prije, Bože, umr'jeti,
Neg sagr'ješit već ikada.

MOLITVA.

O Ćeri Božija, Marijo prisveta, pogledaj na ljubav tvoga Oca nebeskoga, koji je ostavio istoga Jezusa, da nas pomogne. Što imamo ufati od tebe, koja si ći najsličnija nebeskomu Ocu? pripouzdani u tvoju obranu, samo te molimo, o Gospo, da ne budeš dopustiti, da se mi odalečimo od tebe pogibno ostavljajući tvoje objetovanje i krateći se tebi utjecat u napastovanjima našijem i u našijem pogibjam.

Pet Očenaša, *jedna* Zdrava Marija *i pjesan od* Stabat Mater.

PETA RIJEČ
koju reče Jezus na Križu.

Žedan sam.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Znajući Jezus, govori Vangjelista, znajući Jezus, da jur bijahu izvršene sve stvari, osvem jedne, koja o njemu bijaše upisana, nu izostajaše da se ispuni reče: *Žedan sam:* gdje se ima razmisliti priteška žegja, koju on ima onada podnijeti; ne budući se napio od večera prije, i bivši za tijem podnio trudâ, prolio toliko znoja i krvi, i malo manje neg tri ure da staše umirući na Križu. Narijecajuči ovu nje-

govu žegju reče po Proroku Davidu, da se prisuši njegova krepost kako jedan sud od zemlje iz peći izvagjen; a da mu jezik prionu grlu i malo da ne poginu. Evo ploda moje prineredne sladokusnosti. O dobri Jezuse! Svako tvoje paćenje spominje mi novo moje pomanjkanje. Nepritrpljiva nerednost, kojom jedem i pijem, da zadovoljim mojoj proždrlosti, kako da trbuh biva Bog moj, pedepsana je u tebi prižestokom žegjom I ti, koji obilnijem daždom natapaš livade, i napajaš travice; ti, po koga zapovijedi izviraju hladenci, i teku rijeke, ti bez utjehe gineš; niti se nahodi, ko bi ti se ganuo na milost? Ja bih bio od kamena, kad bi ti sakratio

utjehu, koju od mene išteš. I pokli suze skrušena srca jesu najpodobnije da ugase tvoju žegju, ah! dopusti mi, Jezuse moj, da moje oči budu proteć u dvije rijeke suza, neka ja bez pristanka plačem moje zloće i opačine, koje su te postavile u tako tužno biće. Tako budi.

POGLAVJE II.

Izvan žegje naravne podnese Isukrst na Križu druge tri žegje ćudoredne. Bi prva jedna nenasitna žegja da posluša u svemu do najmanje stvari svoga Vjekuvječnoga Oca: radi česa znajući, da on hoće, da u njegovoj žegji bude mu dano napit se žuči i osta, zato reče: *Sitio*, žedan

sam: ispunjivajući tako, što drugovgdje on reče, da njegova hrana bijaše ispuniti njegovo hotjenje: *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me.* Moja hrana jest ispuniti hotjenje onega, koji me je poslo. Bi druga jedna goruća požuda da to većma pati, i zato reče: *Sitio*, žedan sam, ne da pita utjehu, neg da ima prigodu da pritrpi jednu novu muku, buduć spravan da podnese i veće muke, da bijaše hotio tako vjekuvječni njegov Otac. Razmislimo, da podnoseći Jezus ovu veliku žegju, nju je samo očitovo, bez pitati utješenje, i bez prikazat razloge da to uzima. Nauk je ovo svakomu, a osobito Redovnicima; kako imadu prikazat

njihove vremenite potrebe Bogu, u molitvi, i svojijem starješinam. Bi treća jedna velika žegja, ili požuda spasenja našijeh duša, želeći on, da njegova krv bude svakomu korisna. Ali da bi imo i ja ove tri žegje moga Otkupitelja! žegju da poslušam u svemu Boga, a ne pristupim za nikakav uzrok ni jednu od njegovijeh svetijeh zapovijedi! žegju da patim dosta za njega bez ikakva obzira na moju vlastitu ljubav! žegju da nastojim ne samo na moje posvećenje, nu i na ono moje braće! ali ah! Koliko sam od toga daleko! Odmetnuo sam se od Boga, vele ljubim moje lasti, i mome iskrnjemu davam zô izgled. Tebi se dakle utječem, o moj Jezuse, moleći te, da i u temu ja

budem tebe slijediti, da i ja, i mnogi drugi po momu putu otidemo optii se u onoj rijeci raskoša, koja je obećana pravednijem u vjekuvječnom pokoju. Tako budi.

POGLAVJE III.

Budući ondi jedan sud osta, i budući vojnici uzeli jednu spužvu, natopiše je i odviše ogrknutu u grčilu sipanta, postaviše je na jednu trs, i prisloniše je ustima njegovijem. Ah nemile neharnosti ljudi prema Jezusu! Onda kad on tolikom blagodarnosti darivaše njima svu njegovu krv, nije nahodio ko bi mu do malahnu utjehu jedne kaplje vode, nego oćuti težu svoju muku prigorkijem pićem njemu danijem. Ah prinemili židovi! I Tako dakle

odvraćaš tvomu Bogu, Puče mahniti i nesvijesni? nu vajmeh! Ja prikaram mene istoga? Ti Gospodine, ne zadovoljen, udijelivat mi telesnu hranu, toliko si me puta pokrijepio tvojijem prisvetijem tijelom i neprocijenjenom tvojom krvi, a ja u zamjenu nijesam ti drugo prikazo, ni dao, nego osta i žuči mojijeh grijeha. Ja sam dakle mahnit, ja nesvijestan. Tako je, moj Jezuse, tako je spovijedam prid tvojijem nogami mojijem sramom. Ah! Ne dopusti, da ti u naprijeda tako neharno odgovorim. Ti izčisti moje srce od svakoga hudoga pohoćenstva, tako da obraćen u izabrani sud, i narešen svijem Kršćanskijem krepostima, budem ja u njemu prikazat

tvojoj žegji ugodnu utjehu. Tako budi.

Kô l'jer b'jeli, kom sakrati
Tvrdo Nebo daž žugjeni,
Sred pripekli lice izvrati
Na svoj isti bus zeleni;

Tako Jezus sred čeznuća,
Slab izginut žegju pati:
Ko je takog otvrdnuća,
Da mu suzu kû sakrati?

MOLITVA

Primilostiva Marijo! Ti samo možeš ugasit prigoruću žegju tvoga Jezusa, žegja našega spasenja, našega skrušenja, ljubavi, koju smo mi držani našemu Bogu, ona ga muči i mori. Ti si vir ljubavi, ti more skrušenja ti po—

četak našeg spasenja. Tebi se dakle utječemo, da nam isprosiš toliko suza ljubavi, i bolesti, da budu zadosta, i podobne da ugase žegju našega Jezusa, i da nas budu učinit dostojnijeh da otidemo uživati po sve vijeke u slavu Rajsku.

Pet Očenaša, *jedna* Zdrava Marija *i pjesan od* Stabat Mater.

ŠESTA RIJEČ
koju reče Jezus na Križu.

Jur je sve dovršeno.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Tri stvari zamjeri Jezus, govoreći ovu riječ. Najprvo razgleda

sve trude i muke, koje njemu vječni Otac odredi od časa njegova začeća do onadara i videć, da bijaše on sve ispuno podnio, hotio je ovom riječi ukazati svoju veliku radost i utaženje, sam sobom može bit ponavljajući onu molitvu, koju reče u gostionici gdje bijaše večeru učinio svojijem učenicima: *Ego te glorificavi super terram, opus consumavi, quod dedisti mihi, ut faciam.* I hoće rijeti: *Ja sam te proslavio na zemlji; dovršio sam djelo, koje si mi naredio, da ispunim* Ah moj Jezuse! Prije tvoje muke očitovo si žegju da je podneseš, govoreći: *Baptizmo habeo baptizari, et quomodo coarctor usque dum perficiatur?* I hoće rijeti: *Krštenjem krvi i muke imam*

biti kršten, i kako sam nepokojan i mučen, dokle bude izvršeno? Sada kad tvoja ta želja ostala je po tebi tako potpuno zadovoljena, ah kako je Križ prišo bit tebi ne veće skončanje nego radost i duh života. *Regnum vitae!* Srećna mene, ako i ja na čas moje smrti bivši ispunio u svemu Božanstveno hoćenje uzbudem rijeti: *Consumatum est.* Dovršeno je. Srećna mene, ako uzmobudem rijeti: jur je dospio trud. idem uživat vijekuvječni pokoj; jur je dospjelo vojevanje, idem posvojiti po sve vijeke slavu nebesku: jur je dospio život umrli, počimlje za mene jedan život neumrli; *Consumatum est.* Dovršeno je. O moj Jezuse! za ono što si učinio i po-

dnio na slavu Božiju i za korist duša, molim te, učini milost, da i ja budem vijeran ispunitelj Božijeh zapovijedi i hoćenstva; da na čas moje smrti rijeti uzmobudem, da sam sve potpuno izvršio, i da paka budem prići uživat s tobom na Nebu vječnu platu. Tako budi.

POGLAVJE II.

S druge strane razgleda Jezus svrhe, za koje dogje on na Svijet, koje bjehu: da zadovolji, da zaplati grijeh Adamov; da smeći glavu pakljenom zmaju; da podloži svijet i pako; da otvori vrata Raja; da nauči izvrsnosti Evangjelja riječima i izgledima hrabrenijeh kreposti; da postavi nova posvetilišta i svetotajstva; videći

da bijaše sa svoje strane zadovoljio na sve stvari, reče: *Consumatum est.* Dovršeno je. Sve sam s moje strane izvršio. da moji izabrani budu *Consumati in unum* izvrsni u jedinstvu ljubavi. Na to sve ja ti zahvaljivam, o moj Otkupitelju, i molim te da dovršiš i u meni djelo posvećenja, koga si počeo, čini da budem veće ustrpljen, da se veće podlagam i ugagjam tvojoj volji, i taki da na svrhu moga života ja budem prid očima tvojijem izvrstan. Tako budi.

POGLAVJE III.

Od više razgleda Jezus sva proročanstva i prilike zabilježene u tolikijem otajstvima i posvetili-

štima, djelovanjem prije došašća njegova na svijet, i videći, da sve ovo bijaše se ispunilo, reče *Consumatum est*; dospjelo je sve ono što bijaše sjena i prilika; dospio je stari zakon, koga ja ne dogjoh da razvrgnem, nego da ispunim do najmanje stvari, sad potvrgjujući što jur rehoh da: *donec transeat cælum, et terra, jota unum, aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant*, dokle mimoigje nebo. i zemlja slovo jedno, ili jedan rijezak neće mimoići od zakona, dokle svaka budu učinjena. Nebo i zemlja, o moj Jezuse, dali ti slavu za tako lijepo ispunjenje.

Razmislimo ovdi paka, kako oni Gospodin, koji visi na ovomu bolesnomu hreku, blizu da izdah-

ne. vigjet će se na dan veliki suda na prestolju slave. s koga će suditi vas svijet, razlučivajući dobre od opakijeh. i netom bude data najposljedna osuda za svakoga, rijet će i tad: *Consumatum est*, dovršeno je; dospjelo je jur vrijeme da se dostoji i sakrivi; dospjele su naslade za opakijeh. a paćenja i nedragosti za dobrijeh. Dakle ako sve ima imat svrhu, ako sve ima dospjet, nije li mahnitost osudit se u muke vjekuvječne za jednu bjeguću i prohodnu nasladu, izgubit vječno uživanje da se ubjegne vremenitu neugodnost? Ali, ah koliko sam puta bio mahnit učiniti nesvijesno ovu zamjenu! Ah moj Jezuse, čini da ja otvorim oči i dam mjesto ra-

zlogu, razgledajući stvari prohodne i vjekuvječne onako kako se pristoji njihovu pravomu dostojanstvu. Sad Gospodine; sad tvojom Božanstvenom pomoći hoću nazbilj stavit se na glavni poso moga vjekuvječnoga spasenja i od ovega hoću činit veliku cijenu. Ah! Da bi mogo ja rijeti s Apostolom *na* svrhu mojijeh dana: *Cursum consummavi, fidem servavi*, tijek dovrših, vjeru uzdržah. Tako budi.

Viteškomu svrha dilu
  Dogje, jerbo svom jakosti
  Rinu Jezus smrt nemilu
  Jur dobitnik sred propasti.

Al na gr'jeh se ko povrati
  Kraljestvo opet smrti želi;
  I dostojan nije imati
  Život, Jezus ki mu ud'jeli.

MOLITVA.

O uzdano ufanje grešnika! Jur dovrši Jezus naše otkupljenje, i ostavio je tebi naredbu, da namijeniš nami obilni plod. Ah primilostiva Majko! Namijeni ga nami molimo te. Nek dospije naše sljepilo, naše otvrdnuće, naši grijesi. Isprosi nam taku jakost i tako nasljedovanje, da naš život bude dospjet na Božijoj službi.

Pet Očenaša, *jedna* Zdrava Marija *i pjesan od* Stabat Mater.

SEDMA I NAJPOSLJEDNA RIJEČ

koju reče Jezus na Križu.

Oče, u ruke tvoje priporučivam duh mcj.

RAZMIŠLJANJE.

POGLAVJE I.

Jezus prije nego je izdaho glasom jako velikijem, i na razlog iżmorenog njegovog tijela čudnovatijem, reče: *Oče u ruke tvoje priporučivam Duh moj.* Uzroci tako jakoga vikanja bijahu, prvo da ukaże, da sa svijem tijem imaše u sebi istomu krepost da produlji sebi život, da bijaše hotio; za to ako je on mrô, to bi, jerbo je on tako hotio. Drugo neka bi očitovao naravno ćućenstvo, koje imaše duša njegova u razlučivanju od svoga tijela, koje bijaše joj tako vijeran drug za tridesti i tri godišta, i s kojijem, kakono š njom staše sjedinjeno neodrješljivijem

uzlom Božanstvo: i ovo vikanje hotije Isukrst, da bude mješte onoga smrtna rvanja i mučenja kojijem se ine duše razlučuju svojijeh telesa. Treće da tako da biljeg slavodobića, koje mreći stijecaše prema hudobi i paklu. Zahvaljivam ti, o slatki Jezuse, na ovo hoćenje, koje imaš da umreš i da daš život za mene. Ja od ovog časa prikaživam ti život moj, koga spravan sam izgubiti, kadgod bude potrebito za tvoju slavu. Tisuću puta zahvaljivam ti, Otkupitelju moj prihrabreni na slavodobiće, koje si steko ne toliko za tebe, koliko za nas, mreći da nam daš život. Molim te, Gospodine, da kad dogje na manje moja krepost, da me ne ostaviš; *cum defecerit*

virtus mea, ne derelinquas me; ukrijepi me ti tada tvojijem krepostima, da mreći, stećem po tebi dobit, koju si steko za mene.

POGLAVJE II.

Riječi ovdi rečene od Isukrsta bijahu toliko prije upisane u Davidovoj pjesni tridesetoj: zato se ima vjerovati, da je unutrnjim načinom u sebi izgovaro, svu ovu Bogoljubnu pjesan; i da, kad je došo na oni redak, da je uzdigo glas svoj. Prohodeći pameti jednu po jednu ove riječi razmislimo.

Prvo. Da je on reko, *Oče*, a to za biljeg ljubavi, uzdanja. Ovo je veoma potrebito na čas smrti, da Bog učini s nami u oni

čas djelo od oca, braneći nas od neprijatelja, i uvodeći nas u njegovo blaženstvo: nu za ovo potrebito je da u životu mi činimo s njime držanstvo dobrijeh sinova.

Drugo. Reče: *u tvoje ruke:* u ove priporučivajući svoj duh, da nam čini razumjet, da naš duh nije slobodan od pogibija u drugijem rukami nego u ovijem. Ove su nas stvorile, kako svjedoči Prorok David: *Manus tuæ fecerut me, et plasmaverunt me.* Na svojijem rukami drži nas upisanijeh: *In manibus meis descripsi te:* u rukami njegovijem jesu naše sreće, *in manibus tuis sortes meæ.* U ove se dakle ja imam postaviti, pouzdan, da ko me u njima drži upisana, neće me zbri-

sati s pisma života, po onoj riječi: *non delebo nomen ejus de libro vitæ.* Ali i u ruke Jezusove na Križu razapete da zagrle grešnike, moći ću se potpunijem uzdanjem pridati, spominjajući se od onega, što on reče, da iz ovijeh ruka niko neće moći ugrabiti duše, koje upisane budu od svojijeh izabranijeh: *non rapiet eas quisquam de manu mea,* neće ih ugrabiti niko iz ruke moje.

Treće. Reko je: *Priporučivam duh moj:* Ne priporučiva svoje imanje, svoja dobra, jerbo ih ne ima, ne svoju čas, erbo za nju ne haje, ne svoje tijelo, erbo o njemu ne misli; nego priporučiva svoj duh, koji je poglaviti dio čovjeka, i o dobroj sreći koga vi-

si sve ostalo. Naučiću, koja ima biti jedina moja miso za života, i u smrti.

Ali ne samo priporuči ovdi Isukrst Ocu duh svoj vlastiti postavljajući ga u njegove ruke, ko u pohranu, da ga opet uzme nakon tri dni; nu i Dušu svijeh izabranijeh, razgledajući je ko jednu stvar istu nerazdijeljenu od svoje, kakono reče Sveti Pavo: *Qui adhæret Domino, unus spiritus est*, dakle priporuči Isukrst, kako ufat imam, i dušu moju. Istijem ćućenstvom rijet ću i ja ove riječi ne samo na smrti, nego i za života: *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Oče, u ruke tvoje poručivam duh moj.

POGLAVJE III.

Netom ovo bješe reko Jezus, prignuvši glavu, izdahnu. Prignu glavu, za zlamen, da on umiraše da posluša svoga Vječnoga Oca; da očituje podniženstvo svoga srca i svoje uboštvo ne imajući gdje sklonit glavu: i da nam čini razumjet tegotu našijeh grijeha, koji ga usilovaše da se bude na smrt podložiti. O dobri pastijeru, kako si dobro ispunio naredbu tebi datu, gubeći život za tvoje ovčice! O veliki Redovniče, koliko dostojno posvetilište ti si učinio tebe istoga na temu oltaru od Križa! O primudri Naučitelju, koliko visoke nauke pravednosti, i svetinje dao si nam s prestolja tega mučila!

Ot priblagodarni Otkupitelju, koliko si obilno zaplatio da otkupiš sve sužnje! zahvaljivam ti na to vele, što si hotio podnijet za ljubav moju. Radujem ti se bez svrhe radi privisokoga sjedilišta slave, i radi imena vrhu svakoga imena, koje s tvojijem posluhom prid vječnijem Ocem dostojo si. Molim te za prisveti tvoj život, muku, i smrt da ućiniš, neka se budem ja koristiti tvojijem otkupljenjem, budem svegj živjet. i umrijet u milosti tvojoj. Usadi tvoje rane u moje srce, i udijeli mi požudu da patim dosta za tebe. Ćini da ja budem istinito pokajan od mojijeh grijeha, budem spoznat tvoje blagodarnosti, budem pospiješan u tvojoj službi:

čini da ufat budem u tvoje milosrgje, budem se strašiti tvoje pravde i ljubiti budem sa svijem srcem tvoju dobrotu. Ah Jezuse, ah moj Otkupitelju, i sve moje dobro! za tebe sama ja hoću živjeti, za tebe sama ja hoću umrijeti. Tako budi.

Ovdi klečeći, pijeva hor, kako slijedi:

Jesus autem emissa voce magna expiravit.

(I hoće rijeti :)

Jezus paka ispuštajući glas veliki izdahnu.

Nakon malo časa muka, zapjevaće kor na način, koji slijedi.

Umrije Jezus, i nebesa
Krije u podne noćna tmina;
Puca s'tjena, Sv'jet se stresa
Žaleć svoga Gospodina.

Umr'je Jezus, a općene
Hudi Čovjek uzrok smeće
U svom gr'jehu tvrgji od st'jene
Na bolest se ganut neće

Čim ovo dospije, sjestiće svak, a Otac Duhovni učiniće jedan gorući razgovor više smrti Jezusove, vladajući se vremenom, koje izostaje da se dovrše tri ure, a paka zaglavit će klečeći s molitvom, koja slijedi.

MOLITVA

Pribolesna Djevice! za ono čeznuće, koje si kušala videći mrijeti tvoga Božanstvenoga Sina Jezusa, pomozi nas: molimo te, u našemu smrtnom rvanju. O Majko naša priljubjena! U tvoje ruke priporučivamo dušu našu. Nemoj

nas ostaviti u oni čas pristrahoviti, u oni čas toliko pogibni. Ova je najposljedna milost, koju ti pitamo za smrt Jezusovu, za krv Jezusovu, za dušu Jezusovu. Prisladka Majko naša! U tvoje ruke priporučivamo dušu našu.

Tri *Očenaša*, jedna *Zdrava Marija*, i redci od *Stabat Mater* koji ostaju do svrhe. Sve se ima dopjevat, ako vrijeme dopušta.

MOLIMO

Pogledaj, molimo te Gospodine Bože, vrhu ove tvoje čeljadi, za koju Gospodin naš Jezus Isukrst nije se kratio pridati u ruke krivnikâ, i muke Križa podnijeti.

Plač Blažene Gospe.

Staše Majka boležljiva
Blizu Križa i suzljiva,
Videć Sina propeta.
Čiju dušu uzdišeću,
Svu žalosnu, i boleću,
Mač prigorki probode.
Kako tužna, i ucviljena
Bješe ona priblažena
Majka Sina Božijega!
Koja gorko tad boljaše
Mila Mati kad gledaše
Muke Sina dragoga.
Ko će suze uzdržati,
Videć Majku Božju stati
U tolikoj bolesti?
Ko se nebi žalostio,
Kad bi tužnu nju vidio,
Kako sinom boluje?

Radi gr'jeha svoga puka
Vigje Sina, koga muka,
I bič teški umori.
Vigje slatka Sina svoga
Umirajuć žalosnoga,
I na Križu izdahnuta.
Slavna Majko vir ljubavi
Moje u srce bolest stavi
Čin da s tobom žalujem.
Čin da gori srce moje
Od ljubavi svete tvoje
Prema Bogu Jezusu.
Sveta Majko čin da tvoga
Rane Sina propetoga
Moje srce ranjuju.
Tvoga Sina izranjena,
I cjeć mene izmučena,
D'jeli sa mnom bolesti.
Dokle ovdi živ pribivam,
Čin da s tobom suze l'jevam,

I propeta milujem.
Blizu Križa s tobom stati,
Tebe žudim združivati,
I plačući ja sl'jediti.
Od Djevicâ Djevo mila
Nemoj meni bit ne mila;
Čin mi s tobom plakati.
Čin mi po sred srca moga
Nošit muku Sina tvoga,
I rane spominjati.
Čin me ranam izraniti,
Čin me Križem napojiti,
I Krvim Jezusovom.
Djevo ti me od pakljene
Čuvaj sile, ti za mene
Stoj na sudu Bož'jemu.
O Jezuse, kad preminem
Daj po Majci da dostignem
Vjekovito spasenje.
Duša t'jelo kad ostavi,

Čin u rajskoj da se slavi
Po sve v'jeke raduje.
Tako budi.

Ne budući se još ispunile ure da se potpuno dovrši družba propetomu Spasitelju u njegovu smrtnomu rvanju, slijediće se bogoljubno činiti.

POKLON.

Ranam prisvetijem Gospodina Našega Isukrsta.

RANI NOGE LIJEVE.

Pozdravljam te, klanjam ti se Rano Prisveta priljubećega moga Jezusa. Ti otvorena bi da učiniš, da slobodno ja plešem sve one svjetovne priglede, koji se protive čestitomu posvojenju vjekuvječnoga života. Nu ali nesvje-

sna mene igda ni promislih oko-
ristit se tom milosti, koju dobri
Jezus nastojaše meni po putu nje-
gove prisvete Rane. Nedospjetno,
Gospodine, ja ti na njoj zahva-
ljivam. Radi nje, radi bolesti koju
prouzrokova Prisvetoj tvojoj Maj-
ci, daruj mi, molim te, jednu živu
vjeru, i potpuno proštenje od u-
vrijegjà učinjenijeh tebi sa svijem
mojijem putima i kretanjem. *Oče-
naš. Slava Ocu.*

RANI NOGE DESNE.

Pozdravljam te i klanjam ti
se Rano prisveta priljubljenoga mo-
ga Jezusa. Ti otvorena bi da uči-
niš, da upravim moje stupaje put
onoga puta, koji dovodi do posvo-
jenja pravoga puta, koji dovodi na

posvojenje pravoga dobra, u komu se nahodi moja istina i izvrsna čestitost. Nu ali žalostivoga moga sljepila! Za pravo, istinito dobro ja nigda nemarih, nigda moju pamet potpuno na nj stavih, nu u sve vrijeme života moga sa svom pomnjom tražih ona dobra koja zaisto dosagjuju veće, i obnevoljuju čovjeka onoga, koga su dopali, neg mu radosti donose. Na toj Rani Gospodine, nedospjetno zahvaljivam ti, radi nje i radi bolesti koju uzrokova Prisvetoj tvojoj Majci, daruj mi, molim te, jedno stanovito ufanje i potpuno proštenje uvrijegja učinjenijeh tebi sviiem mojim djelima i riječima. *Oče naš. Slava Ocu.*

RANI RUKE LIJEVE.

Pozdravljam te i klanjam ti se Rano Prisveta priljubljenoga moga Jezusa. Ti otvorena bi da činiš da se uklonim s puta od izgubljenja, po komu zaslijepljeni stupaju svi zli i opaki. Nu ali nesvijesti moje mladosti do časa ovoga slijediti ne pristadoh krive i opake stupaje zločinca. Na toj Rani, Gospodine, nedospjetno zahvaljivam ti. Radi nje i radi bolesti, koju uzrokova Prisvetoj Majci, daruj mi, molim te, prigoruću ljubav i potpuno proštenje uvrijeda učinjenijeh tebi s mojim očima i s inijem mojijem ćućenstvima. *Očc naš. Slava Ocu.*

RANI RUKE DESNE.

Pozdravljam te, i klanjam ti se, Rano Prisveta priljubljenoga moga Jezusa. Ti otvorena bi da pritegneš me k momu dobromu Jezusu, koji je život duše moje. Nu ali kamenitoga moga nećućenstva! Za ino do sad ne brinuh se, ino do sad ja ne ljubih, neg li bjeguće taštine ovoga svijeta, pripotištene himbene naslade. Na toj Rani, Gospodine, nedospjetno zahvaljivam ti. Radi nje i radi bolesti, koju uzrokova prisvetoj tvojoj Majci, daruj mi, molim te, jedno pravo pokajanje mojijeh grijeha i potpuno proštenje svijeh uvrijeda tebi učinjenijeh, služeći se opako mojijem spominjanjem, mojijem ra-

zumom i mojijem koćenjem. *Oče naš. Slava Ocu.*

RANI SVETIJEH PRSI.

Pozdravljam te, i klanjam ti se, Rano priljubljenoga moga Jezusa. Ti otvorena bi da omekšaš na svrhu ovo moje srce i obrati njegove ljubovne plame put moga priljubežljivoga Otkupitelja. Nu ali neharnosti i nemilosti primrzeće! Tvrgji od kamena sli edih do časa ovoga ljubiti stvorenje i grijeh, koji jest istiniti uzrok svijeh Rana, koje bijaše primio u svoje mekano tijelo Jezus moj priljubjeni. Na tvojoj najposljednoj Rani, Gospodine, nedospjetno zahvaljivam ti, radi nje i radi bolesti koju uzrokova Prisvetoj tvojoj Majci, do-

pusti molim te, da do svrhe uzdržim se u svetoj tvojoj milosti, i čini kakono tvoje srce sulicom bi ranjeno, a srce pribolesne tvoje Majke nožem svoje bolesti, tako da probiju srce moje tvoji zdraci Privišnji, da vazda te ljubiti, niti igda uvrijediti hoteći, ja prije umrijeti, nego li veće igda sagriješiti.

Tri Zdrave Marije, *i jedno* Slava Ocu *Mariji Prisvetoj u poštovanje onoga što ona podnese u ove tri ure.*

MOLITVA PRISVETOJ DJEVICI MARIJI.

Prižalosna Majko i Gospo, radi onoga što ti podnese pod kri-

žem u ove tri ure, a osobito u najposljedna skončanja i prevelike svoje bolesti pri izdisanju tvoga Božanstvenoga Sina Jezusa, molim te, da zabilježiš njegove Rane i tvoje bolesti u moje srce, i da me pomožeš u najposljednjem momu rvanju da stećem s tvojom pomoći jednu dobru i svetu smrt. Tako budi.

PUT OD KRIŽA.

MOLITVA.

S tobom danas, Gospodine,
  Hotio bi Križ nositi,
  Kušat gorke muke ine
  Bolesna te svud sl'jediti.
Momu srcu prislabomu
  Ti daj jakost, i vladanje,
  Da u putu žalosnomu
  Ne čini mi doć na manje.
Slavnom krvi truda tvoga
  Ti stupaje kaži meni;
  Ja ću suzam plača moga
  Oni oplakat br'jeg kameni.
U toj gori men' ne smeta
  Da se mogu izgubiti,

Kad me hodom tvoja sveta
Bude ljubav upraviti.
V. Moj Jezuse Muke tvoje
Ti posadi u srce moje
R. Ti dopusti Majko sveta,
Sina tvoga da propeta
Ljute u srcu rane ćutim.

PRISTALIŠTE I.

Jezus osugjen na smrt.

V. Klanjamo ti se Isukrste, i blagosivljamo tebe.
R. Er svetijem Križem tvojijem svijet si otkupio.

Kad Jezusa, Ljubav moju,
Ti si na smrt osudio,
Htje Pilato r'jet mi koju
Krivinu je učinio?
Nu pravednost istu ovako
Ako za gr'jeh hoć uzeti,

Za krivinu l'jepu tako
Ah da mogu ja umr'jeti.

Očenaš, Zdr. Mar. i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE II.

Jezusu postavljaju priteški Križ.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Znam da kriv se kaže, u sebi
S pravde muku ko podnosi
Znam pedepsa da pri sebi
Učinjenu zloću nosi.

Nu ak' Jezus bez pokoja
Htje priteški Križ nositi
Htje neizmjerna ljubav svoja
Naše grjehe zaplatiti.

Očenaš, Zdr. Mar., Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALISTE III.

Jezus pada prvi put pod Križem.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Ko Sv'jet rukom drži i vlada
(Ne milosno čudo mnogo!)
Čim oslabjen k zemlji pada
Nije ko bi ga podpomogo.

Kad neharni čovjek pada
Njega kr'jepit Jezus hodi,
A Jezusu milost sada
Na sv'jetu se ne nahodi.

Očenaš, Zdr. Mar., Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE IV.

Jezus sreta svoju prižalosnu Majku.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Čujem gorki plač, ono je
Ucviljenje Majke svete,
Ištuć jeda dobro svoje
Megju vojskom gdjegod srete.
Čujem Sina ljubljenoga
R'jeti: S bogom Majko ostani;
Znaj da bolest srca tvoga
Jače od moje mene rani.

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE V.

Jezus pomožen od Čirinea.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Ako s mene teške tako
Imaš muke podnositi,
Čirineo neima ikako
Tvoj, Jezuse, Križ nositi.
I kad sam ja za svakoga
Mogo Križ ti postaviti,
Kako neću za jednoga
Moć te u tomu izm'jeniti.
Očenaš, Zdravu Mariju i Slav.
V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE VI.

Jezusa otire S. Veronika.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem križem, itd.
Dragost imaš, tužno sada,
L'jepo lice moj' najdraže,
U tebi se puna jada
Ista bolest mila kaže.

Da.toliko bit će dano
  Uživat te pak u Raju.
  Kad u platnu prikazano
  Zatravljuješ i u tom vaju?
Očenaš, Zdrava Marija i Slav.
V. Smiluj se nami Gospodine.
R Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE VII.

Jezus pada drugi put.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.
S udaraca tešk'jeh toli
  Nesmotrna vodca kleta,
  Vas izmoren, i pun boli
  Jezus niza pada opeta.
Vi kamenja tvrda u svemu
  Mekša od srca sad budite
  Stvoritelju ni našemu
  Već stupaje zapr'ječite.

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.

R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE VIII.

Jezus govori ženami.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.

R. Er svetijem Križem, itd.

Vrhu mojijeh gorkijeh jada,
Ćeri Sionske ne cvilite,
Plač i suze vaše sada
Na vas iste obratite.

Cvil, i vaše sve nemire
Tužne Žene uhranite,
Od Solima hude mire
Oborit se kad vidite.

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.

R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE IX.

Jezus pada treći put.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Dočim strašnu Goru gleda
Nas Spasitelj, misli u trudu,
Da je uzit ima ureda,
A za mnog'jeh da je zaludu.
Ova miso u žalosti
Tač njegovo srce strese,
Da od muke, i slabosti
Smrtn'jem trudom ukide se.

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE X.

Jezus svučen je iz svojijeh haljina.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Znam korablja Sveta ikada
Bez zastora svoga ne bi;
A Gospodin, ki je vlada,
Nepokriven nać se u sebi!

Čemu Bože moj jedini,
Sad Nebesa ckne se tako,
Ter ne slaxe Serafini
Prikrit nagost l'jepu ovako?

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE XI.

Jezus položen je, i pribjen čavlima na Križu.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Vidim već je prid očima
Dobro moje položeno,

Gdje na tvrdu drvu ima
Oštr'jem čavlim bit pribjeno.
One ruke svom hitrosti
Ke iz ništa sve stvaraju
S kojom, vajmeh, nemilosti
Teški malji udaraju.
Očenaš, Zdravu Mariju i Slav.
V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE XII.

Mre Jezus na Križu.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.
Da ne vidi strašnu od veće
Svoga stvorca smrt ovaku,
Sunce krije puno smeće
Mrkl'jem tminam svoju zraku.
Sv'jet trese se s gorka jada,
Tvrdi mramor plače od boli,

Sveti zastor iz nenada
Razpukne se vas na poli.
Očenaš, Zdrava Marija i Slav.
V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE XIII.

Jezus skinut s Križa i podat u skut Prisvetoj Majci.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.
Skinut s Križa Sina tada
Žalostiva Majka prima;
Na rukah ga puna jada.
Mrtva u svoj skut uzima.
Srce u suzam rastopljeno
Kroz oči se nje izl'jeva,
Ono lice Božanstveno
Bl'jedo grli, i cjeliva.
Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

PRISTALIŠTE XIV.

Jezus postavljen u grob.

V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.

Dok ne vidim mrtva moga
Gospodina uskrsnuti,
Ja od groba neću ovoga
Ikada se odmaknuti.
Silnoj smrti r'jet ću tada,
Bez ikakva straha i smeće,
Tvoja slava gdje se sada?
Opet r'jet ću, gdje je veće?

Očenaš, Zdrava Marija i Slav.

V. Smiluj se nami Gospodine.
R. Smiluj se nami.

Uzdasi k Mariji Majci boležljivoj.

S tobom, Majko ljubežljiva
Pod Križem ću stavno stati,
Da mi ud'jeliš milostiva
S tobom suze prol'jevati.
S tak'jeh muka, gorke česti
Trepti u meni srce moje,
Od ljubavi, i bolesti
Teške ćutim nepokoje.
I još da bi veće mogo
Čutit muke hotio bi,
Er s bolesti jače mnogo
Veću milost dostojo bi.
Nu kad budem s tobom biti,
Ufam da će bolest tvoja
Moje srce naučiti
Vazda trpjet bez pokoja.

Isukrst učinio se je za nas poslušan do smrti i smrti Križa.
V. Klanjamo ti se Isukrste, itd.
R. Er svetijem Križem, itd.
V. Moli za nas Djevice Prižalosna
R. Da se dostojni učinimo obećanja Isukrstovijeh.

MOLIMO.

Pogledaj, molimo te Gospodine Bože, vrhu ove tvoje čeljadi, za koju Gospodin naš Jezus Isukrst nije se kratio pridati u ruke krivnika, i muku od Križa podnijeti; koji s tobom žive, i kraljuje itd.

Blagoslov Boga Svemogućega ✝ Oca, i Sina, i Duha svetoga, sišo vr hu vas, i pribivo vazda. Amen

ISUKRSTOVA MUKA
ili
PLAČ B. DJEVICE MARIJE
što se obično pjeva u Veliki Petak.

Muka gorka Gospodina
Isukrsta Bož'jeg sina,
Po Ivanu Vangjelisti,
Kî Djevici plač navisti.
Plačnim glasom svih vas molju
Čujte majke sad nevolju.
Koja no vas na plač zove.
Čim u gork'jem mukam plove:
Zove duše Bogu mile
Da zajedno s njom procvile.
Vi poštovni Redovnicì
Jezusovi nasljednici,

Slatke pjesme ostavite,
  Plačne glase sad začnite.
Sada Crkve porušite,
  Za Jezusom svi tužite:
I puk na plač probudite,
  Bož'jeg sina procvilite.
Molim Oce drage moje
  Skupte k sebi sinke svoje,
Ter plačite Bož'jeg sina
  Isukrsta Gospodina;
Koji za nas muku prima
  I na križu umr'jet ima:
I vas molim majke mile,
  Kê ste čeda porodile,
Ter ste gorku bol kušale
  Kad ste sinke pokopale:
Vaše kčerke porušite,
  I plakat ih naučite;
A nevjeste i djeve sada
  Pripjevajte pjesni od jada.

Svi ostali pravovjerni
  Poslušajte srcem smjerni
Marijinu gorku tužbu,
  Hodte plakat s njom u družbu.
Sve stvorenje sad je druži,
  Pored njom cvili i tuži:
Vigj' kô Gospa ah predaše!
  I cvileći pogledaše:
Otkuda će čuti glase,
  Svog Jezusa, kî nas spase.
Eto Ivan cvileć teče,
  Kako mrtva majke kleče.
Kad ugleda plačna Ivana,
  Udr' je u srce ljuta rana:
Kad joj cvileć progovori,
  Jad se u srcu njoj otvori;
Pobiše je teške boli,
  I tu pade nica doli.
Držati se već ne može
  Žalosno se prinemože.

Tad priteče Mandaljena,
  Primi majku na koljena.
Sestre k Gospi pritekoše,
  Svoje kose raspletoše.
Cviliahu s Mandalinom
  Za Jezusom Gospodinom.
Kad se Gospi sv'jest povrati,
  Poče Ivana zaklinjati.
Ivo dragi sad se utaži,
  Ter mi tužnoj majci kaži.
Gdje je Jezus moja dika?
  To je Ivane zla prilika,
Da ti tako k meni tečeš,
  Hoću sada da mi rečeš.
Tada Ivan pade nice,
  Sakriv skutom suzno lice:
Vele grozno uzdisaše,
  Tere Majci govoraše.
Crno ruho uzmi na se,
  Jer ti nosim tužne glase:

Juda izda Meštra svoga,
Zlim židovim sinka tvoga.
Poglavicâ iska pomoć
Da Jezusa izda obnoć,
Jer u dnevi ne smijaše,
Od mnoštva se on bojaše.
Oni vojsku pripraviše
I s Judom je opremiše.
Na molitvi Jezus staže,
Kad se vojska približaše:
Vas se krvi znojijaše,
Jer put umr'jet ne htijaše:
Andio s neba k njem prihodi
Pokr'jepit ga u toj zgodi.
Pokli Jezus bi pokr'jepjen,
S voljom Oca već sjedinjen:
Eto Juda s vojskom dojde;
Suproć vojski Jezus pojde;
Kad im reče; kog' ištete?
Popadoše svi na pete.

Pokaza im svoju krepost,
  Al u njima biše sl'jepost.
Celovom ga Juda izdade,
  U židovske ruke dade.
Kad se Juda s njim pozdravi,
  Podbiše ga kako lavi.
Podbiše ga oružnici
  Pobjegoše učenici.
Tu bi, Gospo, puko kami,
  Gdje ga biju palicami,
I kamenjem kruto dosti,
  A oružjem bez milosti.
Kad mu zgledah, Gospo, lice,
  Uzdrhtah se od tužice;
Modrice mu ispr'ječane,
  I sve krvi pomješane.
Vas izranjem tada osta,
  I pogrdjen po sve dosta.
Izmučiše, Gospo, tako
  Vežuć ruke naopako.

Od zemlje ga podigoše,
  Ter ga smučeć povedoše.
S njime k Ani dotekoše,
  Da je zlobnik svi rekoše.
Brzo hodi njeg viditi,
  U mukam ga utješiti.
Što ti od njega, Majko. tvore
  Tužna njega dok umore.
Kad to Ivan majci reče,
  Kako mrtva Gospa kleče;
Strašna groza na nju dogje,
  Britki mač joj srce progje.
Ter ostine kako kami,
  Polivši se sva suzami.
Potamni joj tužno lice
  Od tolike tad tužice!
I zavapi, sad hodimo,
  Da ga živa zamjerimo.
Poče hodit jadna mati,
  Gorke suze prol'jevati;

Srce str'jele probadaju,
Kaplje krvi kad vigjaju,
Kud bi vogjen, kê tjecahu,
I po putu svuda stahu.
Kad dogjoše u dvor k Ani,
Eh bijahu tuj dvorani,
Pristupiti ne smiješe,
Jer u dvoru Jezus bješe.
Iz daleka tuj slišahu
Gdje židovi vapijahu:
Jedan dignu tad desnicu,
Dâ Jezusu zaušnicu.
Kad to začu tužna mati,
Poče suze prol'jevati:
Vajmeh sinko željo moja!
Jadna ti je majka tvoja!
Vajme sinko ti li primi
Zaušnicu megju njimi?
Nemilo ti sinko tvore,
Dokle mi te kruto umore.

Vajmeh Juda himbeniče
  Prizločesti učeniče!
Zašt' prodade Meštar svoga
  Zlim židovim sinka moga?
Što ti skrivi moj sin mili,
  Da ti mene teško ucvili?
Netom Gospa r'ječ izusti,
  Iz dvora se narod pusti:
Prije nego u dvor dojde
  Hitro Jezus svezan projde:
I zavapi, vajmeh sinu!
  Što mimo me mučen minu?
Zašto tako hitro tečeš,
  Da mi slatku r'ječ ne rečeš.
Obazri se zlato moje,
  Tvoje majke glas ovo je.
Da je srce kako kami,
  Plakalo bi tad suzami.
Kad pogjoše s njim bježeći,
  Pade majka tuj cvileći.

Odahnut mu ne dadoše,
  Dok prid Kaifu dotekoše.
Vas puk poče na nj vapiti
  Tere krivo svjedočiti:
Da iznosi zakon novi
  Po svim zemljam Ćesarovi,
I puk mami naglim činom,
  Dičeći se Bož'jim sinom.
Jošter b'jahu primaknuli,
  Vapijući, mi smo čuli,
Crkvu mogu razoriti,
  I u tri dni sagraditi.
Vas puk na njeg vapijaše,
  Ali Jezus mučke staše.
Usta Kaifa, ter mu priti,
  Ti sin Bož'ji hočeš biti?
Na nj se Jezus ne ispr'ječi
  Neg mu reče ove riječi:
Dobro ti si rekô i sam:
  Da sin Bož'ji pravi jesam.

Od sad ćeš me ti viditi,
U oblaku prihoditi;
Na nebesa ushodeći,
I desnu Oca mèn sjedeći.
Kad Kaifa to razumi,
Zlo zamisli i naumi;
Razdr'je svite svoje kljuto,
I zavapi glasom kruto:
Već svjedodžbe ne ištite,
Čuste psovke sad očite.
Kad židovi razumiše,
Jednoglasno svi vapiše:
Na smrt njega da vodimo,
I već vr'jeme ne gubimo.
Pilatu ga, svi rekoše:
Tere s njime potekoše:
Na obraz mu svi pljuvahu,
Prid Pilatom govorahu:
Sudi da ga umorimo,
Er ga kriva nahodimo.

Puk on mami naglim činom,
  Dičući se Bož'jim sinom:
Ali Pilat znadijaše
  Da pravedan on bijaše,
Nenavidnost poznavaše,
  Suditi ga ne htijaše.
Tad u gradu Irud staše,
  S Pilatom se zlo gledaše
Posla njega tad Pilato,
  Da ga Irud sudi zato.
Vodeći ga tako ružno,
  Za njim majka cvili tužno?
Vapijaše željno tada:
  Dragi sinko gdje greš sada?
Kad dojdoše pred Iruda,
  Poče Irud iskat čuda;
Eto vino, eto voda:
  Čini čuda kod naroda.
Ja ne ištem sada ino,
  Neg od vode čini vino:

Kad si prije učinio,
I narode začudio.
Mnoge r'ječi govoraše,
Ali Jezus mučke staše:
Irud se poče tad rugati
Mahnitcom ga nazivati
I pogrdi Bož'jeg sina
Isukrsta Gospodina.
B'jelu svitu na njeg stavi
Pilatu ga ter otpravi.
Mir s Pilatom učinivši,
K njem Jezusa povrativši.
Od tolen ga povedoše,
I k Pilatu potekoše:
Kad dogjoše s njim na vrata,
Uljegoše pred Pilata.
Pred Pilatom vapijahu,
Protiv njemu govorahu.
Sudi da ga umorimo,
Jer ga kriva nahodimo:

O Pilato, sad ga sudi,
I više nas ti ne trudi.
Pilat poče tad misliti,
Kako će ih umiriti;
Jeda bi se ukrotili,
I na smrt ga ne prosili:
Al za puku ugoditi,
Čini njega bičim biti.
Tuj ga biše mnogo ljuto,
Privezavši k stupu kruto:
Krv ga svega oblivaše,
I po zemlji prot'jecaše.
Šest hiljada biča biše,
I čestvtin jošter više:
A šezdeset i šest b'jahu,
Tuj židova kî udarahu
To Brigjidi udovici
Bog objavi svoj' svetici.
Tad pred dvorom Majka staše,
I žalosno usdisaše.

Vajme! sinko dušo moja,
  Jadna ti je majka tvoja!
Ah ne mogu k tebi priti!
  Sad ću život svoj svršiti!
Čujem gdje ga udaraju,
  I bičima raskidaju:
Ali tužna tvoja mati
  Ne može ti pomoć dati.
Kad ću majku sin plakati
  Još se poče već' jadati.
Od stupa ga odvezaše'
  Po svem dvoru potezaše;
Skarlatom ga ogrtahu,
  I oči mu pokrivahu:
Po obrazu ga udarahu,
  Rugajuć se govorahu:
Prorokuj nam ko te udri,
  Ako jesi Jezus mudri?
Njeki tada potekoše,
  Krunu trnja opletoše.

Kad trnovu krunu sviše,
  Na glavu mu postaviše;
Nabiše je sa svih strana,
  Da mu dogje do moždana.
Koje srce ah ne plače,
  Promišljajuć one drače?
Bož'jeg Sina okruniše,
  Trnjem glavu svu probiše:
Vas mu obraz krvav biše,
  Ne more se r'jeti više.
Pokaza ga Pilat puku,
  Uhitiv ga sam za ruku:
Da ga vide okrunjena,
  Po svem t'jelu izranjena:
Jeda bi se umirili,
  I na smrt ga ne prosili.
Oni većma vapijahu,
  Propni njega govorahu:
A Pilato dobro znaše,
  Da pravedna njeg pridaše:

Umirit ih hotijaše,
  Zato njima govoraše:
Ov' je ćovjek bez krivine
  Nije pravo da pogine.
Pustite ga rad blagdana,
  A propnite Barabana:
Ki je vazda zloban bio,
  I ubojstvo ućinio.
Barabana svi pros'jahu,
  Na Jezusa vapijahu:
Da puk mami naglim činom,
  Dičući se Bož'jim sinom.
Kad razumi to Pilato,
  Uzboja se većma zato;
U palaču ulazeći,
  Okle ti si, imaš reći?
Upita ga tad Pilato,
  Slobodit ga misleć zato.
Ništa Jezus ne izreče;
  A Pilato tad mu reče:

Ja te mogu pogubiti
  I mogu te, znaj, pustiti.
Jezus reče: o Pilato!
  Što me veće pitaš zato?
Da ti nije ozgar dato,
  Ne bi oblast imo na to:
I koji me prida tebi
  Veći ima gr'jeh u sebi.
Od tad Pilat hotijaše,
  I pustit ga nastojaše:
A židovi vapijahu,
  Propni njega, govorahu;
Jer ako ga ne pogubiš
  Ćesarovu milost gubiš.
On se kraljem našim čini,
  On Ćesarov vas puk hini.
Mi sad kralja ne imamo,
  Neg' Ćesara svi šlišamo.
S Ćesarem mu zapr'jetiše,
  A k tomu ga podmitiše.

Pilat hotje njima godit,
  A zlo blago sebi dobit:
Izvede ga tad Pilato
  Tere na sud sjede zato,
Litostrotos nazivamo.
  Mjesto suda pouzdano.
Jurve šesta ura biše
  Kad Jezusa osudiše:
Pilat puku govoraše,
  Da pravedan on bijaše;
I čineći don'jet vodu,
  Ruke opra pri narodu;
Kad Pilato ruke umi,
  Reče da ga svak razumi:
Kad na moju sada ne bi,
  Propnite ga vi po sebi.
On je svake bez krivine,
  Nije pravo da pogine.
Čist od krvi ja ću biti,
  Koju ćete sad proliti.

Nit uzimam na se toga
  Krv čovjeka pravednoga.
A vi ćete pak viditi
  Što će vam se dogoditi.
Tad židovi dotekoše
  I Pilatu svi rekoše:
Krv njegovu mi primamo,
  Vrhu djece uzimamo.
Sami sebe osudiše,
  Nesvjesno se izgubiše:
Pravedna ga Pilat htješe'
  I upisao ime bješe;
Da se Jezus nazivaše,
  Kralj židovski da bijaše:
To židovim žao biše,
  Jednoglasno zavapiše:
Da Pilato to ne piše,
  Jer židovski kralj ne biše.
Ali Pilat hotijaše
  Da pravedno upisaše.

Ja sam, reče, dobro 'piso
Ne mjenjujem moju miso.
Osudu mu tuj proštiše
C'jelom puku navjestiše.
Konopima ga svezaše,
I Križ težak nosit daše.
Smiljeno ga Jezus primi,
Zagrlivši, pogje s njimi.
Vas puk za njim tecijaše,
Smrt mu vigjet želijaše:
Mnoge žene tuj bijahu,
Cvileć za njim gredijahu.
Obrati se Jezus na nje,
I reče im tužno stanje:
Ne plačite rad vrh mene
Neg plačite vas o žene!
Vi plačite sinke vaše,
Koj' na smrt mene daše.
Jer će vr'jeme brzo biti,
Tužne ćete govoriti:

Blažene su kê rodile
  N'jesu ikad i zadojile.
Planine se oborite
  St'jenam vašim nas prikrite!
Grad kad budu vam obsjesti,
  Meso ćete djece jesti.
To će vam se sve zgoditi,
  Nehtjeste se pokoriti.
Jezus ovo govoreći,
  Pojde napr'jed križ noseći.
Za njim majka hodijaše
  Sva se suzam oblivaše.
Prigne Jezus glavu dračnu,
  Da ne gleda Majku plačnu:
Priteče mu tužna Mati,
  Al ne more njeg poznati:
Jer nagrgjen vele biše,
  S razbojnicim tad grediše:
U to Ivan tuj doteče,
  Evo t' sinak, Majci reče.

Kad Marija sinka 'gleda,
Studenija bî od leda:
Pade pred njim tuj cvileći,
Sinu svomu govoreći:
Postoj sinko dušo moja,
Ah umire majka tvoja!
Daj se majci tvôm viditi,
Er ćeš se od nje d'jeliti.
Jezus Majku tad vidivši
Pade k zemlji križ pustivši.
Suze poče s njom roniti.
Majci svojoj govoriti:
Ti se majko prinemagaš,
Meni veće tugu davaš;
Znam Majko ja podniti
Muku, za sv'jet otkupiti,
Ako ćeš mi dat pokoja,
Nemoj plakat Majko moja.
Tada Gospa progovori.
Sinu svomu odgovori:

Vajme sinko što mi reče:
  Kakve r'ječi sad izreče!
Ti umireš dušo moja,
  Što će tužna majka tvoja?
Tuj na zemlji Jezus staše,
  Jer križ nosit ne mogaše.
Tad židovi pritekoše,
  I Šimuna privedoše:
Daše njemu križ nositi,
  A Jezusa zlo voditi.
Majku od njega odijeliše,
  Ter ju više ucviliše.
A Jezusa povedoše
  I na mjesto dovedoše,
Kalvarijo koj' se zvaše,
  Gdje puk skupjen vas bijaše.
Na križ s njime tuj udriše.
  Sve mu i rane povr'jediše.
Probiše mu ruke i noge,
  Zadaše mu tuge mnoge:

Ponoviše njemu rane,
  Krv proteče na sve strane.
U tolikoj, ah žalosti,
  On proplaka gorko dosti.
Tad bi propet sin Marije,
  Na vrh gore Kalvarije.
Kada majka blizu prigje
  Jur na križu sinka vigje.
Sva od tuge tuj drhtaše,
  Uz križ ruke uzdizaše:
Vajme sinko što sad činiš,
  Što me na križ tvoj ne primiš.
Primi sinko na križ mene,
  Nek i moje srce vene,
Da na križu tebe družim,
  Pored s tobom ja nek tužim.
Mili sinko ti mi gineš,
  Tvom se majkom ah ne brineš?
Vajme sad ćeš sinko umriti?
  Majku kom ćeš ostaviti?

Jezus Majku čim slišaše
　Bolest mu se uzmnažaše:
Prem na križu da visjaše,
　Plačnu Majku on tješaše:
Videć da se gorko muči,
　Ivanu je preporuči,
Evo Ivan moj pridragi,
　Nek ti bude sinak blagi:
A ti budi njemu mati,
　Sinom tvojim bud ga zvati.
Ivanu se pak obrati,
　Eto Ivo tvoja mati;
Sad je imaš ti primiti,
　Za majku je pridružiti.
A kad budem izdisati,
　Ne daj majci Križ gledati.
Gospa Iva tad grljaše,
　Suzami se pol'jevaše:
Zdrav mi budi novi sinu;
　Sve veselje Majku minu.

Ivan Gospu tad tješaše,
Vas se suzam oblijevaše.
Mandaljena vapijaše
I Jezusov križ grljaše:
O Jezuse, koji mi prosti,
Što sagr'ješih u mladosti!
Jezus u to vapijaše,
I na križu pit iskaše:
A židovi pritekoše,
Žuči i osta donesoše;
Spengu tijem nakvasiše,
Ter mu k ustim prisloniše;
Kad okusi, nehtje piti,
Neg svom Ocu govoriti:
Svršena je muka prika,
Koju podn'jeh za grešnika,
Sad te Oče snižno molim,
Za ovu muku, kom se bolim,
I za ljubav koj, mi nosiš,
Da ovomu puku prostiš,

Što mi čine sad, ne znaju,
  Daj im milost nek se kaju.
Kada Jezus r'ječ izusti,
  Glavu prignu, duh ispusti!
Čime Jezus glavu prignu,
  Majku tuga sva tad stignu.
Tako bolno tad zacvili,
  Da svud tužan glas razdili!
Tminam nebo zastalo je,
  Ki nas spasi već umro je.
A zemlja se trese kruto,
  Jadna er Majka cvili ljuto.
Strahovita trešnja b'jaše,
  Da kamenja popucaše.
Grobovi se raztvoriše,
  Mrtvi iz njih izidoše.
Zemlju tmine svu prikriše:
  Po svem sv'jetu tamno biše.
Od vremena tad šestoga,
  Sve do doba devetoga.

Ta čudesa tuj sl'jediše,
 I strahote jošter više.
Pristrašeni svi bijahu,
 Sin je Bož'ji govorahu.
A stotinik to videći,
 Vapio je govoreći:
Prav dojsto ovaj biše,
 I prava ga pogubiše.
Longjin s vojskom tuj bijaše,
 I okom jednim ne vigjaše:
Premda dobro on poznaše,
 Da Isukrst mrtav b'jaše,
Od nemile zloće svoje
 U bok kopljem udrio je.
Tad proteče krv i voda,
 Na spasenje svih naroda.
Na Longjina kaplja pade,
 Udilj s okom zdrav ostade.
Kad to čudo Longjin vidi,
 Isukrsta ončas slidi;

U prsi se udaraše,
  Oproštenje on pitaše.
Tad pod križem Majka staše
  I žalosno uzdisaše
Vajme križu prigni mi ga,
  Moj je sinak ne drž mi ga.
Kad židovi sva svršiše,
  Tad mu svite razd'jeliše:
Na njih sreće pak metaše,
  Koja koga zapadaše.
Pak se u grad povratiše,
  Jerbo i noć blizu biše.
Jadna Majka to vidivši,
  Pade nica križ pustivši.
Krv po zemlji celivaše,
  Vajme sinko! vapijaše.
Kad me Andio pozdravljaše,
Meni Majci govoraše:
O Marijo zdrava budi,
  Blažena si ovde i svudi.

Bož'jeg ćeš ti roditi
  Sina, i Djeva svegj ćeš biti.
Višnje puna ti milosti,
  Nebeske si vir radosti:
A sad mrazna kako stina,
  Gledam mrtva svoga sina.
Tuj pravedni Jozip biše,
  I Nikodem još odviše,
Jezusovi nasljednici
  I skroviti učenici,
Ter Pilata tad moliše,
  Mrtvo t'jelo isprosiše,
Za s križa ga moć snimiti,
  U grob novi postaviti.
Da u petak ne ostane,
  I subota ne zastane.
Jer subota blagdan svima
  Bi najveći židovima.
Križu skale kad staviše,
  Grozno tadar procviliše,

Trnovu mu kad skinuše
  Krunu, od jada utrnuše:
Kad mu čavle istezahu.
  Majci srce raskidahu,
Uz križ ruke podizaše,
  Dajte mi ga vapijaše!
Snimivši ga Majci daše,
  Jer od tuge umiraše.
Majka sinka tuj grljaše,
  I suzama oblivaše:
Od žalosti izmorena
  Sinu veli ucviljena:
Koj' su gr'jesi tvoji bili,
  Tebe tako umorili?
Žive vode srećni viru!
  Duše moje sad nemiru!
Ah zašto si prisahnuo
  Krutom smrti izginuo?
Vajmeh lice tvoje bilo
  Kak' je strašno pob'jedilo!

Oči tvoje kada mraju
  Kako žarko sunce sjaju:
A sada su potamnile,
  I svu svjetlost izgubile.
Usta sinko tva medena
  Bjehu žučim ogrčena:
Tvoje i ruke, ah ljubjene,
  Čavlim sad su probijene:
Vajme prsi ljuta rana,
  Na očim mojim tebi dana;
Čavli noge izraniše,
  Po svem svijetu kî hodiše:
Vajme tvoji biči ljuti,
  Srce će mi raskinuti!
Nemilo te s kim su bili,
  Moj pridragi sinko i mili!
Pogubi te puk nemili,
  Kom rad tebe se Otac smili.
Iz Egipta kog si izveo
  I manom ga nasitjeo.

I dobra mu svaka dade,
  A to on sad ne poznade.
Već krv tvoju srdno proli,
  Mene utopi gorke u boli.
Kad htjedoše da ga dignu,
  Majku tuga svaka stignu.
Mirisom ga pomazaše
  Tak' običaj jer bijaše.
Kad ga u grob nosijaše
  Majka bolno vapijaše:
Vajme sinko to sad što je?
  Jer ne pukne srce moje?
Nek me s tobom pokopaju,
  Bez tebe ne ostavljaju!
Kad ga u grob postaviše,
  Plač i tuge mnoge biše.
Od groba se od'jeliše,
  Svi uz Majku zacviliše.
Plača i suza mnogo biše,
  Ne može se r'jeti više.

Dragi puče sad se snrili.
  Tere s Gospom i ti cvili.
Na koljena padni doli
  Bogu uzdahni srca u boli;
Slava tebi Svemogući,
  Kî nas spasi umirući;
Slava tebi i poštenje,
  Nam grešnicim daj proštenje!
Sinu Bož'ji hvaljen budi
  Po sve v'jeke sad, i svudi. *Amen.*

Svibanj posvećen bl. Djevici Mariji, ili razmišljanja o poglavitim izvrsnostima Marijina života s molitvama i izgledima preko mjeseca svibnja, čemu se nadodaju misne molitve, priprava na ispovjest i sv. pričešćenje i neke druge pobožne zabave, a zatim kita pjesmica (80) na čast *Bl. Djevice Marije*. Uredio *Stj. Skurla*, 1876, u-16., str. XVI-412, nč. 80

Gospa od Lurda. Povijest i molitve. Treće izdanje u kome su priložena druga bogoljubna djela za svaki dan, za sv. misu, pričešćenje i za šest nedjelja svetoga Luigja, uz druge bogoljubnosti, 1887, u-16., str. 270, nč. 60.

Vrt bogoljubnosti. Molitvenik za svakoga, priredili kanonici *Stj. Skurla* i *Vice Palunko*, 1890, u-16., str. 516 tvrdo vezan for. 1. 20.

Rajski pratilac k prvoj pričesti ili zalog vječnoga spasenja za svakoga osobito za mladež, priredio kan. *Vicko Palunko*, gimn. kateketa, 1895, u-32., str. 324 novč. 60.

Kako se služi sv. misa starohrvatski (glagoljački) i latinski, 1883, u-16., str. 20, nč. 6.

Mjesec Novembar na korist svetijeh duša čistilišta po *Franu Vitali*, ponašio *O. A. Pavlić*, 1893, u-16., str. 240, novč. 50.

Bogoljubnost za Petak Veliki. Na uspomenu Jezusa na Križu. Preveo *D. Simo Trosani.* Dodatkom **Muke Gospodinove** ili **plača Gospina** u pjesmi. Šesto izdanje, 1897, u-32., str. 148 nč. 25.
